ЗҮБЛӨӨНДЭ ХАБААДАГШАДТА—АМАР МЭНДЭ!

Республикын промышленностиин, транспортын, ...элхеэ холбооной, хэрэгэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн мүнөөдэр Улаан-Үдэ болохонь.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 20 (13815) | 1975 оной январиин 24, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

БУРЯАДАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ДАБШАЛТА

1974 ондо — юһэдэхи табан жэлэй дүрбэхэйлхы жэлдэ манай республикын промышленность нилээд амжалта туйлаа. Бүхы дээрээ аяар 1 миллиард 300 мянга шахуу түхэригэй промышленна продукци бүтээн гаргагдаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 30 гаран миллион түхэригөөр үлүү болоно. 1973 ондохитой сасуулжа үзэбэл, 8 процентээр ехэ продукци худалдагдаһан байна юм. Промышленностьда ажалайнь бүтээсэ 4,3 процентээр урганхай. Бүхы промышленна хүгжэлтын дүрбэн жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Тэрэшэлэн дүрбэхэн жэлэй турша нилээд олон шэнэ шэнэ комбинатууд, фабрика болон заводууд баригдаашье, баригдажашье байһаар. Жэшээлбэл, Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын заводой, модо зомгооһоор хабтагар плитануудые бүтээдэг Онохойн заводой, Зэдын комбинат шанаржуулгын фабрикын түрүүшынь ээлжээнэй барилганууд ашаглалтада оруулагданхай. Тиихэдэ Чивыркуйска загаһа үсхэбэрилгын завод шэнээр баригдаа. Мүн «Электромашина», «Теплоприбор», Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводуудта, ЛВРЗ-дэ шэнэ шэнэ цехүүд нэмэжэ баригдаад, үнихэнэй хүдэлжэ байнхай. Баригдажа дүүрэһэн, баригдажа байһан промышленна бүхы предприятинуудые эндэ тоолоожо барахаар бэшэ, теэд дууһыень тоолоһонойшье дэмы юм бэзэ даа.

Тобшолон хэлэхэдэ, промышленна хүгжэлтын үргэн замаар манай республикын урагшаа амжалтатайгаар, найдамтайгаар, хүсэн түгэлдэрөөр дабшажа байһаниинь элитэ. Буряад оронойнгоо бүхы ажалшад, илангаяа буряад арад иимэ һайн хүгжэлтөөрөө омогорхоно, ёһоороо омогорхоно. Түрэл Коммунис партиингаа, Совет правительствын аша туһаар, анхарал оролдолгоор республикымнай промышленностиин жэл бүхэндэ иимэ түргэнөөр хүгжэжэ, һалбаржа байһаниинь мэдээжэ.

Үшөө нэгэ түүхэтэ баримтые эндэ дурдангүй байхын аргагүй. Энэ хадаа мүнөө үеын туйлай ехэ барилга — Байгал-Амарай магистраль БАМ тухай хэлэгдэнэ. Буряад оронойнгоо экономическа, социальна, политическа болон культурна талаараа саашадаа эрид хүгжэлгэдэ БАМ-ай тон ехэ удха шанартай байһан тухайнь эндэ дэлгэрэнгыгээр хэлэхын аргагүй. Тобшохоноор хэлэхэдэ, Байгал-Амарай магистраль хадаа республикымнай ажалшадай гүн зүрхэнэйнь омогорхол гээшэ.

Мүнөө Советскэ Союзайнгаа бүхы ажалшадтай хамта Буряад оронойнгоо хүдэлмэрилэгшэн анги ажалай болон политическэ туйлай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда ажаллажа байнхай. КПСС-эй Центральна Комитедэй 1974 оной декабриин Пленумэй шиидхэбэреэр, партида, Совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаар зоригжоһон бүхы промышленна предприятинуудаймнай коллективүүд, цех болон бригаданууд, хүдэлмэришэн бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые, уттамжын түсэбүүдые абаад, 1975 оной — юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэйнь түсэб болзорһоонь урид амжалтатайгаар бэелүүлхэ, эрхим һайн шанартай, хямда сэнтэй продукци элбэгээр, гаргаша багатайгаар бүтээн гаргажа, Эхэ орондоо, арад зондоо бэлэглэхээр бэлэн байһан тухайгаа үнэн зүрхэнһөө мэдүүлнэд.

Комбинат, фабрика болон заводуудай коллектив бүхэн социалис уялга абанхай. Олон коллективүүдэй социалис уялганууд газетэнүүдтэ хэблэгдэнхэй. Нэрлэн хэлэбэл, Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой коллектив баталан абаһан уттамжынгаа түсэб соо иигэжэ мэдүүлнэ: юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл долоон һарын туршада бэелүүлхэ, 1975 ондо товарна продукци гаргаха түсэбөө декабриин 25-да, худалдаанда үгтэхэ продукциингаа түсэб декабриин 15-да дүүргэхэ, 1974 онойхиһоо 19,4 процент ехэ продукци бүтээн гаргаха, ажалай бүтээсэ 15 процентээр дээшэлүүлхэ. Энэ хадаа ехэ һайшаалтай үүсхэл мүн. Тэрэшэлэн нарин сэмбын комбинадай коллектив дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Тус коллектив продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэб декабриин 27-до дүүргэхэ, түсэбһөө үлүүлэн 5 миллион түхэригэй продукци нэмэжэ худалдаха, 60 мянган түхэригтэ алмалта хэхэ, шэнэ мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ гэхэ мэтээр ехэ уялга абаа.

«1975 оной арадай ажахын түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй тогтоолоор зоригжоһон манай республикын промышленна бүхы предприятинуудай коллектив бүхэн, хүдэлмэришэн бүхэн габшагайгаар, солбон шударгыгаар эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, түгэсхэхы жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэб, социалис уялгануудаа, уттамжынгаа түсэб, мүн бүхыдөө юһэдэхи табан жэлые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэнь найдамтай.

Улаан-Үдын судна-бүтээлгын заводой Анатолий Семенович Ивановой хүтэлбэрилдэг судна хабсаргагшадай бригада коллектив соогоо мэдээжэ болонхой. Бригадын гэшүүд үнгэрэгшэ жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. 1975 оной зорилгонуудые тодорхойлхо зуураа энэ бригадын гэшүүд хубиингаа табан жэлэй түсэбые ...бриин хуушаар дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир А. С. Иванов ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

КПСС-эй ЦК-да ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Түбэй газетэнүүдэй, журналнуудай, хэблэлэй, телевидениин, радиогой ба мэдээсэлэй агентствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн КПСС-эй ЦК-да боложо, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ, энэ пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө, Партида, совет арадта, хандаһан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгаһаа эшэ үндэһэтэй зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ. 1975 оной арадай ажахын түсэб болзорһоо урид дүүргэхын, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө ажалшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ тус зүблөөн онсо анхарал хандуулба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко зүблөөн дээрэ, үгэ хэлээ.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые бүхы аргаар дээшэлүүлхын, эрхим шанартай үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө тэмсэхэдээ, хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай, бригаданууд, цехүүд, предприятинууд ба барилгануудай, колхозууд болон совхозуудай коллективүүдэй гаргадаг ехэ эдэбхи үүсхэлые батадхаха ба хүгжөөхэ гээшэ мүнөөнэй гол шухала зорилго болоно гэжэ тэмдэглэгдээ. Дүүргэгдэхээ байһан барилганудай ашаглалгада оролгые түргэдхэхын түлөө, шэнэ үйлэдбэринүүдэй барилгын болзор хороохо, хуушануудые бүри һайнаар ашаглахын түлөө, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжо элирүүлхэ, арьбалалта алмалта хэхэ ба гамтай хямгатайгаар хэрэглэхын түлөө мүрысөөе харуулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдаба. Түсэбтэ табан жэлэй шухала барилганудай ябасые ходо харуулжа байха. ажалша коллективүүдэй хоорондын дамжуулга хөөрэлдөө эмхидхэхэ, мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые олондо мэдээжэ болгохо ба жэшээжэ харуулдаг байха гэжэ редакцинуудта һанамжалан дурадхагдаа.

Хэблэл, телевидени ба радио ажалда коммунис ёһоор хандадаг байхын түлөө хүдэлөөе шууд түргэнөөр, эли тодоор, этигэмээр харуулха, түрүү дүй дүршэл оролдосотойгоор тайлбарилан ойлгуулха, һалбари бүхэндэхи ажалай эрхим жэшээнүүдые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэхэ, совет хүнүүдые һайн журамтай, эмхидэлтэй байхаар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй бэлиг шадабарие хүгжөөн бадаргаха хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй дүүргэдэг үүргые хүсэд бүринөөр элирүүлхэ зэргэтэй.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаков, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих гэгшэд зүблөөндэ хабаадаба.

ШЭНЭ ХҮСЭТЭЙГӨӨР

ХОРИИН АЙМАГАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ АРАДАЙ АЖАХЫН СУГЛААНҺАА

Энэ суглаан дээрэ элидхэл хэһэн КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Ц. Дарханавай**, мүн үгэ хэлэһэн хүнүүдэй хэлээшые шагнажа байхада, тэдэнэр гансахан туйлагдаһан үрэ дүнгүүдээ дурдаад үнгэрөөгүй, тэрэнээ алишье талаһаань шэнжэлэн, доторойнгоо арга боломжые яажа гүйсэдөөр ашаглахаб, үшөө юу хээ һаамнай, ажалай үрэ дүн бүри ехэ болохоб, хайшан гэбэл табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэхэб гэжэ гол анхаралаа хандуулаа.

Һүүлэй хэдэн жэлдэ ган гасуур боложо, Хориин аймагай ажахынуудта орооһо тарян, үбһэ тэжээл бирагай абтаагүй байжа, бага бэшэ бэрхэшээл ушаруулаа. Тиигэбэшье гүрэнэй мүнгэ зөөри, орооһо таряа, малай тэжээл, техникэ үгэжэ туһалһанайнь, хүн зоной урдахи зорилгоёо ойлгон, шэн зоригтойгоор, габшагай шангаар хүдэлһэнэйнь ашаар 1974 ондо аймаг дотор муу бэшэ үрэ дүн туйлагдаа.

Табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ эндэхи ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 105 процент, һү — 110, нооһо — 108, үндэгэ — 106 процент дүүргэжэ, урда жэлэйхитэй сасуулбал, бүхы продуктнуудые ехээр абажа шадаа. Жэлэй түсэбһөө гадуур 4,2 мянган центнер һүн, 400 центнер мяхан, 311 центнер нооһон гүрэндэ худалдагдаа. Адууһа малай тоо толгойе олошоруулха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Ажалдаа шэнэ түрүү онол арга хэрэглэн, эрхим үрэ дүн туйладаг, социалис мүрысөөнэй манлай барижа ябадаг түрүүшүүл жэлһээ жэлдэ олошорно. Нёдондо аймаг соо 174 һаалишадай 64-ниинь үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа дээшэ һү һаагаа. Үдын совхозой залуу һаалишан комсомол басаган Альфинур Газисова, Дээдэ-Тайлсын совхозой һаалишан Клавдия Авдеева, Хориин совхозой һаалишан Ханда Аюшеева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2620—2769 килограмм һү һааһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 17 хонишодынь зуун эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга түлжүүлээ. Тэдэнэй дунда Анаагай совхозой хонишод Галина Доржиева, Ойдоп Тагаров, Хориин совхозой хонишон Карп Танганов болон бусад жэл бүри эгээн олон хурьга абана.

Тугал, буруу, шахамал үхэрнүүдэй шэгнүүр ехээр нэмээдэг түрүү малшад, техникээ эрхимээр абажа ябадаг, үндэр бүтээсэ туйладаг тракторист, комбайнернууд аймаг соо олон.

Тиигэбэшье бүхы дээрээ ажахы бүхэндэ хэрэглэгдээгүй арга боломжо, дутуу дундa юумэн үшөөл ехэ гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэһэн хүнүүдшье тэмдэглээ. Үбһэ тэжээлэй дутамаг, харууһанай муугаа адууһа мал олоор гарзална. Үнгэрһэн жэлдэ аймаг соо аяар 14,6 мянган гансахан хонид гарзалаа. Мүн үнеэд, эхэ хонид олоор һубайрна. Нёдондо Үдын совхоздо 2.652 эхэ хонид һубайрба. Хүрбын совхозой аяар 542 үнеэн, гунжад тул үгөөгүй. Хэрбээ адууһа малай гарзалалгые эрид хорооод, эхэ малай һубайралтые усадхаад байбал, аймаг дотор 3500 центнер мяхан, 11 мянган центнер һүн, 120 центнер нооһон нэмэжэ абтаха аргатай байгаа.

Саашадаа Хориин аймагай ажахынуудай гол һалбари — мал ажалые хүгжөөхэ, мяха, һү, нооһо улам ехээр абадаг болохын тула нэн түрүүн газараа һайнаар уһалдаг, үтэгжүүлдэг болохо, илангаяа сабшалан, бэлшээри һайжаруулха, олон жэлэй ногоо ехээр таридаг болохо ёһотойбди гэжэ Үдын совхозой директор **Ц. Ж. Ширапдоржиев**, Хүрбын совхозой луговод **М. И. Шевченко**, «Бурводстрой» трестын аймагай ПМК-гай главна инженер **М. Ф. Балсунаев**, Дээдэ-Тайлсын совхозой парткомой секретарь **В. Я. Кузьмин** гэгшэд онсо тогтоһон байна.

Бүхы дээрэнь табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула хүн бүхэн, коллектив бүхэн урдаа тодорхой зорилго табижа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ заатагүй дүүргэхын түлөө хамаг хүсэл оролдолго, ухаан бодолоо гарган хүдэлхэ ёһотойбди гэжэ суглаанда хабаадагшад аймагайнгаа бүхы ажалшадые уряалба.

Эндэ баталан абтаһан социалис уялга соонь иигэжэ бэшэгдэнхэй: **1975 ондо 28.8 мянган центнер мяха, 40 мянган центнер һү, 4.450 центнер нооһо, 3 миллион үндэгэ гүрэндэ тушааха гэхэ гү, али эдэ продуктнуудые нёдондонойхиһоо һураггүй ехээр абаха, илангаяа бүхы малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэбые декабриин 20-до дүүргэхэ зорилго табигдана.**

Байгша ондо аймагай ажахынууд үнеэн бүриһөө 1870 килограмм гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 100 шахуу килограммаар ехэ һү һааха, хонин бүхэнһөө 3,2 килограмм гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 500 шахуу граммаар ехэ нооһо хайшалха, үхэр бүхэнние 350 килограммһаа бага бэшэ, хонин бүхэнние 38—40 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха байна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда Бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые һайшаан дэмжэжэ, хүршэ Хэжэнгын аймагайхидтай заншалта болоһон мүрысөөгөө саашадань үргэлжэлүүлэн, амжалта туйлахын түлөө хам орон тэмсэхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад шиидээ.

М. НАМЖИЛОВ.

ШЭНЭ ТАСС-һОНИН

РОССИН ХҮДӨӨГЭЙ ПРОФСОЮЗАЙ ЗОРИЛГОНУУД

Хара бэшэ хүрьһэтэй зоной профсоюзай эхин эмхинүүдые хүтэлбэрилгые һайжаруулха зорилготойгоор ВЦСПС-эй VI пленум РСФСР-эй хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай профсоюзай республиканска комитет байгуулхые, тус зоной автономито республиканудта, областьнуудта профсоюзуудай районно Соведүүдые байгуулхые шиидэ. Энээнтэй дашарамдуулан, РСФСР-эй хүдөө ажахын бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай профсоюзай республиканска нэгэдэхи конференци январиин 22-то Москвада Союзуудай байшангай Колонно зал соо нээгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүгэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое делегадууд хүндэтэ президиумдэ нэгэн һаналгайгаар һунгаа.

Партиин ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй энэ Пленум дээрэ хэлэһэн үгын, партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгын үндэһөөр РСФСР-эй хүдөөгэй профсоюзай организацинууд зорилгонуудаа бэелүүлхэ ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай хүдөө ажахын таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо В. А. Карлов, КПСС-эй ЦК-гай, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, министерствэнүүдэй, албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд конференцидэ хабаадана.

Конференци январиин 23-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС-ай корр.).

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ—КНДР-тэ

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Экономическа ба научно-техническэ асуудалнуудаар совет-корейн правительствануудай хоорондын зүбшэлэлгын комиссиин XII заседанида хабаадахаяа эндэ ерээд байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков түрүүтэй Совет делегациин хүндэлэлдэ КНДР-эй Захиргаанай Совет уулзалга эмхидхэбэ.

КНДР-эй Захиргаанай Соведэй премьерэй орлогшо Цой Чжэ У уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хоёр ороной арадуудай хоорондохи заншалта хани барисаан, харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гэжэ тэмдэглээ.

И. Т. Новиков үгэ хэлэхэдээ, оһ жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри КПСС-эй ба ТПК-гай, СССР-эй болон КНДР-эй правительствануудай, арадуудай хоорондохи хани барисаан, холбоо барисаан улам хүгжэн бэхижэжэ байна гээд сэдьхэлээ ханамжатар мэдүүлбэ.

Экономическа ба научно-техническэ асуудалнуудаар совет-корейн правительствануудай хоорондын зүбшэлэлгын комиссиин заседанида хабаадажа байһан Совет делегациин, КНДР-эй делегациин хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ эхилбэ.

Комиссиин Корейн талын толгойлогшо Цой Чжэ У заседание нээхэдээ, социализм байгуулхадамнай туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө, Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхын түлөө, корей арадай тэмсэлые дэмжэһэнэйнь түлөө КПСС-тэ, Совет правительствада, совет арадта гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргөө.

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН БУРУУШААЛГА

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство США-гай элшэн сайд У. Стессельдэ иимэ удхатай ното январиин 22-то барюулаа:

«Совет Социалис Республиканудай Союзай правительство Америкын Холбоото Штадуудай правительствада иигэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно гэбэл:

Нью-Йоркдохи ООН-ой дэргэдэ СССР-һээ, УССР-һээ, БССР-һээ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй байшан 1975 оной январиин 19-нэй һүни винтовкоор буудагдаһан байгаа. Гэхэтэй хамта эдэ түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй байдаг байрын гэрэй табадахи дабхар худар хоёр һомон ороо. Тэрэ үеэр тэндэ хүнүүд байгаагүй. Талаан боложо, нэгэшье хүн гэмтэлдэ ороогүй.

Энэнь түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй байшангые буудаһан хоёрдохи ушар болоно. Иимэшүү террористическа ааша 1971 оной октябриин 20-до гаргагдаһан юм. Гэхэ зуура, иимэ муухай хорото ааша гаргаһан, совет граждануудые — түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые алаха һанаатай хорото ябуулга хэһэн хүнүүд хэһээгдэнгүй үлэһэн байна. Совет гражданинууд тушаа бусад олон хорото ябуулганудые эмхидхэгшэд ба хабаадагшад мүн лэ хэһээгдэнгүй үлэнхэй.

«Еврейнүүдые хамгаалха лиги» гэдэг сионис эмхиин хорото бүлэг этэгээдүүдэй зүгһөө январиин 18-най үдэшэ эдэ түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй байшан шадар Совет орондо харша ээлжээтэ сугларалга эмхидхэһэн, совет хүнүүдые алаха хюдахабди гэжэ сэхэ занаһан ушар баримтада анхарал хандуулмаар байна.

Эдэ бүгэдэнь юу харуулнаб гэхэдэ, США-да байһан совет граждануудта харша гэмтэ ябуулгануудые гаргуулхагүйбди, тэдэнэй хүдэлмэрилхэ ба байха таарамжатай оршон байдал хангахабди гэжэ нэгэнтэ бэшэ үгэһэн американ талын найдуулганууд дүүргэгдээгүй үлэнхэй. США-гай засагаархидай иимэ хараа бодолыень, үнэндөө, гэмтэ этэгээдүүдэй хорото аашануудые хайхарангүй орхиһон ябадал гэхэһээ ондоогоор харахын аргагүй.

СССР-эй, УССР-эй ба БССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй байшангуудые буудаһан һүүлэй ушар баримтые тон хорото ябуулга гэжэ Совет тала тоолоно. США-да байһан совет эмхи зургаанууд ба граждануудта эсэргүү харша ябуулганудай хэгдэжэ үргэлжэлһөөр байһаниинь, тэдээн тушаа американ засагаархидай ямаршье хэмжээ абадаггүй ушар уласхоорондын эрхын юрэнхы ёһо гуримуудые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал болоно. Энэнь хоёр оронай хоорондын харилсаанда хохидол ушаруулангүй байха арганьгүй гэжэ ойлгохо ёһотой байгаа.

Совет граждануудта эсэргүү террористическа ябуулгын байгша оной январиин 19-дэ хэгдэһэнтэй дашарамдуулан, ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг СССР-эй, УССР-эй ба БССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй ойроо хүртэшэгүй эрхын бүдүүлигээр эбдэгдэһэнтэй дашарамдуулан, Советскэ правительство США-гай правительствада эрид буруушаал мэдүүлнэ, гэмтэй хүнүүдые шангаар хэһээхэ, саашадаа иимэ ушарнуудай тохёолдуулхагүй. США-да байдаг совет граждануудай байха, өөһэдынгөө албанай уялгануудые тэдэнэй дүүргэхэ таарамжатай эрхэ байдал тэндэ хангаха байха гээд хүлеэнэ.

США-да байдаг совет эмхи зургаанудай ба граждануудай аюулгүй байдал хангахын тула үрэтэй хэмжээнүүдые американ засагаархидай абаагүйһөө уламжалан ушаржа болохо хойшолонгуудай түлөө бүхы харюусалгые США-гай правительство дааха болоно».

«САЛЮТ-4» ПРОГРАММААРАА НИИДЭНЭ

...НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮ...ХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Салют-4» гэжэ замбуулинай ...станци дээрэ арбадахи...арбан нэгэдэхи үдэрөө хүдэлмэрилхэдөө, космонавт... Алексей Губарев, Георгий Гречко гэгшэд ниидэлгэ... хараалагдаһан программа бэелүүлжэ үргэлжэлүүлбэ. Станци дээрэ тодхогдоо... табигдаһан научна аппаратурын туһаламжаар газарай атмосферын дээдэ захын ...ическэ шэнжэнүүдые хэмжэһэн, наранай яб ягаа наар туяаралгые шэнжэлһэн байна.

Техническэ туршалгануудай программаар замбуулинай навигациин хэрэгсэлнүүдые туршажа үзэһэн, приборнуудай элдэб түхэл шэнжэнүүдые, эдэниие хэрэглэлгын аргануудые сэгнэһэн байха юм.

Хүнэй бэе соогуур шуһанай таралгада дэгдэн хөөрэлгын ямараар нүлөөлдэг байһые космонавтнууд шэнжэлээд, энэ хангалтагүй үзэгдэлһөө һэргылэлтэ хэлгэдэ хэрэглэгдэдэг юумэнэй аша үрэ ехэтэй байлгые сэгнэбэ.

«Салют-4» гэжэ станциин экипажай хүдэлмэриин ээлжээтэ үдэр январиин 22-то Москвагай сагаар 13 час 30 минутада эхилээ. Медицинскэ шалгалтын мэдээнүүдэй ёһоор, хоёр космонавтын һудал минутын турша соо 60 сохино, командирай һудалай шуһанай даралта — 115 — 75, бортинженерэй һудалай шуһанай даралта мүнгэнэй уһанай столбын 120-75 миллиметр байха юм.

Станциин түхеэрэлгэнүүд гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Нүхэд Губаревай, Гречкын бэенүүд һайн.

Командно-хэмжэлгын түхеэрэлгэнүүд станцитай бата радио-холбоотой. Абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлжэ байна.

«Салют-4» гэжэ станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛДЭ— ГАБШАГАЙ АЖАЛ

ТОДОРХОЙ ТҮСЭБ ХАРААЛБА

Яруунын совхозой ажалшад юһэдэхи табан жэлэй хараа түсэбүүдые дүүргэхэ, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ нилээдгүй амжалта туйлажа байнхай. «Табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэхэ!» гэһэн уряа доро тэдэнэр социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, һү, мяха, үйлэдбэрилхэ шэглэлтэй ажахынгаа мал ажалые улам түргэнөөр хүгжөөхэ зорилготойгоор ажаллажа ябана.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлдэ түсэбөөр хараалагдаһан 113950 центнерэй орондо 115776 центнер һүн, 34210 центнерэй орондо 35856 центнер мяхан, 2870 центнерэй орондо 3134 центнер ноохон гүрэндэ худалдагдаа.

Мал ажахын болон газар таряалангай продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон совхозой ажалшад табан жэлэй тодорхойлхы, 1974 ондошье һайн дүнгүүдые туйлажа гараба.

Ажахын гол һалбаринуудта хүдэлжэ байһан малшадай оролдосото ажалаар һү, мяха, нооһо үйлэдбэрилхэ, малай тоо толгой олошоруулха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдэжэ гэээшэ. Хоёрдохи отделениин Г. Б. Мухархановай хүтэлбэрилдэг һаалиин гүүртын коллектив социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тус гүүртын һаалишад үнгэрһэн жэлдэ дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 2100 килограмм һааха уялгатай 2488 килограммда хүргөө. Тэрэшэлэн 1-дэхи отделениин Д. Будаевай, Д. Базаровай даадаг гүүртэнүүдэй коллективүүд тус-тустаа үнеэн бүриһөө 2258—2269 килограмм һү һаажа, габшагай ажалай жэшээ харуулһан байна. Мүн С. Стельмащук, И. Аристов гэгшэдэй толгойлдог гүүртынхид үнеэн бүриин һаамые үнгэрһэн жэлдэ хоёр мянганһаа дээшэлүүлжэ шадаа.

Харин совхозой түрүү һаалишад үшөө үндэр дүнгүүдые туйлаба. Жэшээнь, Хандажаб Гармаевна Эрдынеева даажа байһан бүлэг үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 3568 килограмм һү һаажа, гансашье совхоз дотороо бэшэ, мүн бүхы аймагтаа эрхимлээ ха юм. Энэ һаалишан табан жэлэйнгээ түсэбые гурбан жэл 9 һарада дүүргээд, мүнөө 1976 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай. Үнеэн бүриһөө 3007 килограмм һү һааһан Цырма Дамбиева баһал габшагай ажалай жэшээ харуулан хүдэлнэ. СССР-эй Верховно Соведэй депутат М. Ж. Батомункуева, Д. Егнинова, Г. Стельмащук, Б. Дылыкова, Е. Козулина, В. Климова Г. Дугарова, Б. Будаев гэгшэд үнеэнһээ 2828—2306 килограмм һү һаагаа. Совхозой 48 һаалишадай 26-нинь хоёр мянгатаһаа дээшэ хүрэһэн байна.

Малаа таргалуулжа, шэлэһэнь түргөөр нэмээхэлэй ашаар совхозой олохон үхэршэд мяха үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбэй дүүргэлтэдэ горитой хубитаяа оруулһан байха юм. Жэшээнь, И. Байбородин, В. Столяров М. Амбацыренов гэгшэдэй үхэршэн эдэ бүхы 100 үдэрэй хугасаада харуулһаха байһан залуу мал бүриһөө шэгнүүрые 60—70 килограммаар нэмээһэн байгаа. Харин үхэршэн Б. Тугмитов энэ хугасаада мал бүриингөө шэгнүүрые дунда зэргээр суудхын 800 граммаар нэмээгээ юм.

Совхозой хонишодшье 1974 онииё һайн амжалтатайгаар түгэсхөө. Үнгэрһэн жэлдэ тэдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 87 хурьга абажа, һүүлэй дүрбэн жэл дотор туйлажа байһан дүнгүүдээ нилээдгүй дээшэлүүлбэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Түрүү хонишод Ц. Гармаев, И. Климов гэгшэд зуутанай зэргэдэ гаралсанхай. Ахалагша хонишод Ж. Санжиев, Ц. Бадмаев, Ю. Базаров 100 хонин бүриһөө 90—93 хурьга түлжүүлээ.

Ниитынгээ малые али бүхы тэжээлнүүдээр хангажа, энэ жэлэй үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ эрхэ байдал бии болгохын түлөө совхозой газар таряалангай ажал эрхилдэг хүдэлмэришэд сагай уларилай бэрхэшээлнүүдһээ сухарингүй үндэр ургаса хуряажа абаһан байна. Тиигэжэ бүхыдөө 26 мянган центнер үбһэ, 9200 центнер зелёнко, 6135 тонно силос бэлэдхээ. 54391 центнер орооһо таряан хуряагдаа. Нёдондо үбэлэйхитэй сасуулхада совхозой мал энэ жэлэй үбэлжэлгын хугасаада һураггүй ехэ тэжээлээр хангалтатай гэээшэ.

Мүнөө үедэ совхозой малшад оин байһан тэжээлнүүдээ һайнаар ашаглажа, ниитынгээ малые тобир тарганаар ондо оруулхын, хүйтэнэй сагта ашаг шэмыень доошолуулхагүйн түлөө шанга гэмсэл ябуулжа байна. Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр тус ажахын һаалишад үбэлжэлгын хугасаада һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Мүн совхозой хонишодшье республикын түрүү хонишодой үүсхэлээр өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, эдэ үдэрнүүдтэ эхилхээ байһан түл абалгын халуун ажалые эмхитэйгээр үнгэргэхөөр бэлэдэжэ байна.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлэйнгээ хараа түсэбые һайн дүнгүүдтэйгээр дүүргэһэн совхозой ажалшад КПСС-эй декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые хараадаа абан, табан жэлэй түгэсхэхы, 1975 ондо тон ехэ зорилгонуудые бэелүүлхээр хараалба. Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга тэдэнэй шэнэ амжалтануудые туйлаха хүсэл эрмэлзэлыень улам бадаруулаа.

Тиин январиин 5-да Гүндэ тосхондо болоһон түрүүшүүлэй слет дээрэ совхозой ажалшад юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн социалис уялга баталан абаад, энэ жэлээнь үргэн шитээрээ дэмжэхэ, түгэсхэхы жэлдэ газар таряалангай үндэр дүнгүүдые туйлахын түлөө колхоз, совхозуудай бүхы ажалшадта хандаба.

Энэ һайн һайхан үүсхэл гаргаһан совхозой малшад байгша ондо һү 15960, мяха 5350, нооһо 410 центнер гүрэндөө худалдаха гэхэ гү, али табан жэлэйнгээ түсэбые һүөөр — 1100, мяха—1800, нооһо—284 центнерээр үлүүлхэ гэһэн үндэр уялга абаа. Мүн тугал, хурьга олоор абажа, түсэбөөр хараалагдаһанһаа 184 толгойгоор олон үхэр малтай, 830 толгойгоор олон хонитой болохо зорилгонуудые урдаа табиһан байна. Тиигэжэ үнеэн бүриһөө 2150 килограмм һү һааха, 100 хонин бүриһөө 90 хурьга, зуун үнеэнһээ 86-һаа үсөөн бэшэ тугал абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3.350 грамм нооһо хайшалха гэээшэ малшан бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болоо.

Совхозой таряашад энэ жэлдэ 54 мянган центнер орооһо таряа ургуулха, 40 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ, 6 мянган тонно силос, 200 тонно сенаж дараха гэһэн уялга абаба. Эдэ зорилгонуудай бэелүүлэгдэхэдэ ниитын мал хойто үбэлжэлгэдэ хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангагдаха юм.

Эдэ харюусалгата уялгануудаа бэелүүлхын тулада совхозой хүдэлмэришэд арга нөөсэнүүдээ элирүүлэн, хүсэд дүүрэн ашаглаха, эрдэм наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые хараалаа. Совхозой дирекци, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд эмхидхэлэй-политическа, культурно-олонийи хүдэлмэри улам һайжаруулха, социалис мүрысөө үргэн дэлгэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

Яруунын аймаг.

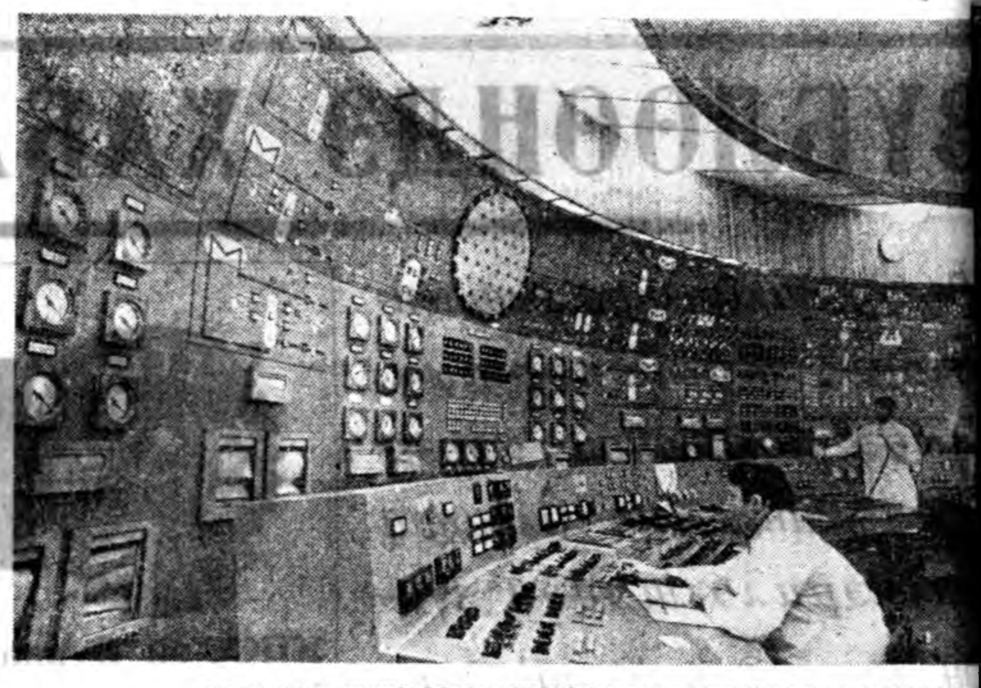

МУРМАНСКА ОБЛАСТЬ. **Заполяридахи түрүүшын атомна электростанциин хоёрдохи блок ашаглалгада оруулагдаба. Энэ электростанциин түрүүшын блок табан жэл соо баригдаһан байгаа һаа, хоёрдохинь оройдоол 1,5 жэл соо бодхоогдоо. Тиихэдэ хоёрдохи блогойнь реактор ууралай генераторнууд болон турбинанууд 10 һарын туршада хабсаргагдаһан байна. Имагтал социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэн хүтэлбэрилһэнэй ашаар эндэхи барилгашад ажалай иимэ ехэ амжалта туйлаа бшуу. Эндэхи барилгашадай, хабсаргашадай 50 бригада хубиингаа табан жэлые түгэсхээд, 1976 оной түсэбөөр ажаллажа байна.**

Мүнөө энэ электростанциин хоёрдохи ээлжээнэй барилга эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүүшын блогой хүтэлбэрилгын пульт.

ТАСС-ай фотохронико.

ТРАКТОРИСТ БОЛОХО ГҮШ?

Механизаторнууд дуталдана. Трактор, комбайнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэжэ шаданагүйбди. Тиимэһээ хабарай тарилга, ургаса хуряалга ехэл һаатажа ябана.

Зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй иигэжэ хэлсэхые хэды дахин шагнаһан байнаб. Тэдэнэрэй сэдьхэлээ зобохоншье буруу бэшэ. Олонхи ажахынуудта механизаторнууд үнэхөөрөөшье дуталдана. Теэд ямар арга бэдэрэлтэйб? Ямар аргаар иимэ шахардуу байдалһаа гаралтайб? Зарим ажахынууд намарай, үбэлэй үедэ механизаторай һургуули эмхидхээд, нютагай хүбүүд, басагадые энэ тон шухала мэргэжэлдэ һургана. Энэнь одоол һайн гээшэ. Тиигэбэшье трактор, комбайн жолоодохо хүнүүд үсөөдэнэ. Теэд ондоо ямар арга бэдэрэлтэйб? Энэ асуудал гансашье ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй шиидхэхэ юумэн бэшэ, харин энэ хэрэгтэ бидэ бүгэдөөрэн оролсохо болонобди.

Үхибүүдые бүри багаһаань ажал хүдэлмэри хэхэ дадалтай болгохо, мэргэжэлээ шэлэн абаха тухайда мүнөө үргэнөөр хэлсэнэ. Теэд үнэн дээрээ юун хэгдэнэб? Ямар хэмжээн абтанаб?

Иимэ асуудалаар үнгэрһэн жэлэй һүүл багта Башкирай АССР-тэ бүхэроссин конференци болоо. «Хүдөөдэ ажаһуунаш, оньһон техникэ жолоодожо һура» гэжэ Ростовско областиин ажалшадай уряае Башкирай хүдөө нютагуудта, дунда һургуулинуудта ехэтэ дэмжэдэг байна. Хүдөө ажахыда тон хэрэгтэй механизаторнуудые олоор бэлдэхэ талаар эндэхи дунда һургуулинуудта ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн юм.

Дунда һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагадай олонхин хүдөөһөө ошожо, дээдэ һургуулида гү, али городой промышленна предприятинуудта хүдэлхэёэ, һурахаяа ороно гэжэ зарим хэлсэдэг. Тиигэжэшье болоо. Юрэдөө, ямар арсалта байхаб! Республикын дунда һургуулинуудай байдалтай танилсахада, хүдөөһөө тэрьедэжэ байһан залуушуул тиимэшье олон бэшэ. Олонхинь колхоздоо, совхоздоо үлэжэ, һургуулида шудалһан мэргэжэлээрээ хүдэлнэ. Жэшээнь, 1971 онһоо 1974 он болотор республикын юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулинууд 21315 тракторист-машинист, 5440 авто-жолоошод, малай фермэдэ хүдэлхэ 1938 механизатор болон 332 электромонтернуудые бэлдэжэ гаргаһан байна. Арбадахи класс дүүргэһэн эдэ хүбүүд, басагад ажал бэдэржэ городоор зайгуултажа ябаагүй, абаһаар лэ хүдөө нютагтаа үлэһэн шуу. Бодоот үзыт, ямар ехэ туһаламжа гээшэб! Дунда һургуули дүүргэхэтэйгээ зэргэ шудалһан мэргэжэлээрээ хүдэлжэ эхилээ ха юм. Ажахыда, гүрэндэшье аргагүй ехэ туһа нэмэри болоно гээшэ.

Хүдөө ажахыда тон хэрэгтэй мэргэжэлтэдые һургажа бэлдэхэ юрэнхы эрдэмэй һургуулинууд жэл бүри олошорхо гэжэ Башкирай АССР-эй гэгээрэлэй министр С. Ш. Зиганшин элидхэл дотороо тэмдэглээ. Хэрбээ 1974 ондо юрэнхы эрдэмэй 225 һургуули механизаторнуудые бэлдэдэг байгаа һаа, харин 1980 ондо 661 болохо байна. Энэ шухала асуудал иигэжэ шиидхэһэнэй ашаар Таджилинскэ районой Ленинэй, Крупскаягай нэрэмжэтэ, Стерлитамакска районой «Олдуз» болон бусад колхоз, совхозууд хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын халуун үедэ трактор, комбайнуудаа хоёр халаанда таһалгаряагүй хүдэлгэнэ.

Аургазинска районой Батыровска дунда һургуулида механизаторнуудые бэлдэхэ хүдэлмэри илангаяа һайнаар табигданхай. Юун хэгдэнэб? Колхозой туһаламжын ашаар тусгаар гурбан таһалга түхеэрэгдэһэн юм. Эндэнь хүбүүд, басагад хүдөө ажахын оньһон техникэ шудална, лабораторно-практическа хэшээлнүүдтэ байлсана. Дулаан гаражда саг үргэлжэ ошожо, оньһон техникэтэй дүтөөр танилсана. Бүхы оньһон зүйлнүүдыень шудална, хаана байдагыень, ямар үүргэ дүүргэдэ[г] ойлгожо абана. Тр[актор] мотоор болон дүйлнү[үд] задалжа, һөөргэнь суг[луу]лан һурахадаа, үхибүүд т[...] юумэ мэдэхэ болоно. [Трак]тор, комбайн жоло[одохо] һураха тусгаар талмай[...] Колхоз һургуулида [...] трактор, «СК-4» гэ[жэ] комбайн, сеялкэ, ку[льтива]тор болон бусад техни[ки бэлэг]лэһэн байна.

Тиихэдэ Верхне-Ярк[еевскэ] дунда һургуулида [...] янзын мэргэжэлэй ме[ханиза]торнуудые бэлдэнэ. Т[ракто]рист, автомашинын [жоло]шон, оньһожоруула[гша], малай фермэнүүдые [...] оператор. Хүдөө ажахы[...] ды шэнээн туһатай [мэргэ]жэлтэд гээшэб! Энэ һ[ургуу]лиин таһалганууд [...] һайнаар түхеэрэгд[эһэн]. Практическа хэшээл ү[...]хын тула дүрбэн а[втомо]биль, хоёр трактор, [...] комбайн үгтэһэн юм.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ [ме]ханизаторнуудые бэлдэ[хэ хэ]рэгтэ тон ехэ анхара[л] дуулагдана. Респуб[ликын] дунда һургуулинуудта [...] трактор, 472 комбайн [...] үгтэнхэй, тиихэдэ теори[...]скэ ба лабораторно-пр[актиче]ска хэшээлнүүдые [...] гэхын тулада 343 т[...] таһалганууд түхеэрэгд[...] Районой «Сельхозтех[ника]» нэгэдэл һургуулинуудт[а] туһа хүргэнэ.

Хүдөө ажахын оньһо[н тех]никэ жэншэдгүй һайна[ар ...] дэхэ мэргэжэлтэд хэшэ[...]дые үнгэргэнэ. Тиин В[ерхне-]Яркеевскэ дунда һург[уулиин] дүрбэн багша үхиб[үүдые] оньһон техникэтэй [...] суулжа, мэргэжэлээ [...] абаха дадалтай болгоно. бүүлэн дээдэ һургуу[...] Хоёр инженер-механик[...] машинын оньһо заана, инженер-механик хүдөө[...]хын техникэтэй танилс[...] Дүрбэдэхинь агроном [...] номиин эрдэм шудалха, дэгдээгүй нюусыень т[...]рилха, өөһэдөөшье аг[...] мэргэжэлтэй болохо д[...] хүбүүд, басагад эндэ о[...]

Механизаторай мэр[гэжэл]тэйгээр дунда һур[гуули] дүүргэхэ, колхоздоо хү[...] тиигээд саашадаа эрдэ[...] гэжэлээ дээшэлүүлхэ [...] боломжонууд хүн бүх[...] бии. Башкирай хүдөө [ажа]хын институтда 700 [...] хүбүүд, басагад колхоз[...] хозуудай туһаламжаар [...] һурана. Эдэнэр урдань [...] хыдаа механизатораар [...] дэлжэ байһан юм. Т[...] 2500 хүн хүдөө ажахы[н ин]ститутда заочноор һ[уража] жа байна. Хэды жэлһ[ээ ...] хэрэгтэй мэргэжэлтэд [...] бшуу.

Энэ хэрэгтэ һура[...] үйлэдбэриин бригад[...] аша туһатайгаар нүл[...] Дунда һургуули дү[үргээд] колхоздоо механиза[тор...] хүдэлжэ байһан хүбүү[д, ба]сагад материальна [...] урмашуулагдана. Кол[хозой] үлөөшэдтэнь 150—200 [...] хэриг туһаламжа үгэн[...] хэдэнь салингынь 10 [...] процент дээгүүршэг т[...]нэ. Гэр байра нэн т[...] үгэнэ. Жэшээнь, Илиш[...] районой «Игенче» [...] үнгэрэгшэ жэлдэ 16 [...] механизаторнуудтаа гэр[...]ра үгэһэн байна. Зал[...] бүлэ хоёр жэлэй т[...] энэ байрадаа түлөөһэ[...] байха эрхэтэй. һүү[...] үшөө хэдэн жэл соо [...] гээ сэнгэй далан [...] түлэхэ юм. Тиигэжэ [...]эрынь үмсын болохо, [...] иимэһээ энэ ажахыда [...] низаторнуудынь бүгэд[...] шахуу залуу. Дунда [...] гээр 26 наһатай болон[о].

Иигэжэ һуралсалаа, [...]лаа эмхидхэхэдэ, ажа[л хү]дэлмэри урагшатай [...] ажахы жэлһээ жэлдэ б[...]ха, хүдөөгэйхидэй а[...]дал һайжарха бшуу. Э[...]гэдые бидэнэй ябажа ха[...] нютагуудта тон зүбөөр [...]хидхэжэ, хүдөө ажахы[н ...]жэлтые мүнөө сагай [...] эрилтын зэргээр ябу[...] оролдоно гээшэ.

С. ХАЛТУ[...]
республикын совхозу[...] үйлэдбэриин нэгэда[...] кадрнуудые шэ[...] абаха, һурган бэлд[...] таһагай ахала[...] агро[...]

СОВЕТ ОРОН

КИРГИЗЭЙ ССР. Тянь-Шаньска районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшадай комсомол-залуушуулай бригадые «Эдельвейс» гээд нэрлэдэг байха юм. Энэ бригадада Джан-Булакска дунда һургуули дүүргэһэн залуушуул гол түлэб хүдэлнэ. Тэдэнэр хониной, мал адуулагшын, трактористын ба бусад мэргэжэлтэй болонхой.

Залуу малшад үнгэрэгшэ зундаа 700 тонно үбһэ өөһэдынгөө хүсөөр бэлэдхээ. Тиихэдэ малайнгаа байрые һайнаар заһабарилаа һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Эдельвейс» гэжэ бригадын ахалагша хонишон—Шайлоо Орозбекова. Залуу энэ басаган урдань абынгаа харууһалжа байһан хонидые мүнөө адуулдаг юм. **ТАСС-ай фотохронико.**

АРХАНГЕЛЬСК. Хойто Двина мүрэн дээгүүр хилын саана эльгээгдэхэ модо шэрэлгэ үргэлжэлһөөр. Эндэхи модоной заводуудай дэргэдэхи причалнуудта хэдэн судна ашаа хүлеэнэ. 1974 ондо хилын саанахи гүрэнүүдтэ хэдэн зуугаад мянган кубометр хюрөөдэмэл материал эльгээгдэһэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Иван Шадр» гэжэ судныи хоёрдохи механик Н. Кутырев (зүүн гарта), судныи ветеран, Социалис Ажалай Герой А. Вешняков, механик Н. Парфенов.

ТАСС-ай фотохронико.

Табан жэлэй удариик

СЭЛЭНГЫН ЧЕМПИОН

Анатолий Михайлович Акуловай отара Ягаан гэжэ үзэсхэлэн һайхан газарта оршодог. Хайшаашье харахада — нюдэ алдама Тамчын тала. Тэрэ саана Хамар Дабаанай ой модоор баян орьёл үндэр шэлэнүүд үргэлжэдөө хүхэрнэ. Эндэхи байра зохидоор шэлэгдэһэн: тойроод салуу уужам бэлшээри, таряалангай талмай, хажууханаарнь — арюун тунгалаг Химнэ гол харьялна.

Отарын эзэн — дунда зэргын, шамбай шанга бэетэй, залуубтар сэбэр шарайтай, Анатолий Михайлович бидэниие урин налгайгаар угтаба. Тэрэнэй даалгагдаһан ажахыгаа жэшээтэ һайнаар эрхилдэгыень ойлгохоор. Эндэ үбһэнэй, ногоон һолоомоной сомоонууд жэрылдэнэ, һаяхан буулгагдаһан шэлбүүһэн обойно, орооһо таряанай зүйл, холимог тэжээл, дабһан яһала ехэ зөөгдэжэ, нарин нягтаар хадагалагдаһан байна. Дүй дүршэлтэй малшадай али юумэнь тоб гэмэ: хаалта хаамжа, хобоо хобто, хонидой уһалуурин газар — яндагар.

— Анатолий Михайлович, хонин дээрэ хэдыдэхи жэлээ хүдэлжэ байнат?

— Бүхыдөө 16 жэлэй хугасаа соо хонишоноор ажалланаб. Сэлэнгын совхоздо юһэдэхи жэлээ болобоб. Совхоз манай бүлэдэ 619 эхэ хонидые даалгажа үгөө һэн. Нооһо, мяха үйлэдбэрилхэ талаар зарим тэды дүй дүршэлтэйшье бологдоо. Хонидиие тобир тарганууд, теэд эдэниие бүрин бүтэн харууһалхын тулада нилээхэн оролдохош даа, — гээд энеэбхилнэ.

— Мүнөө хэнтнай хонидоо адуулжа ябанаб?

— Һамгамни, Тамара Сергеевна. Хоюулханаа хүдэлдэгбди. Мүнөөдэр хани нүхэрни хонидоо харюулна. Би шэлбүүһэ сабшаха һанаатай түхеэрэлгэ хэжэ байнаб.

— Танайнтаа баялигые харахамнай гү?

Хонидынь байраһаа хойшо хоёр-гурба модоной газарта алтан шасаргана нэмэгтэй бүглүү бургаһатай газарта аятайхан бэлшэжэ ябаба. Тарган тобир малнуудые хаража ябаһан Тамара Сергеевнатай танилсабабди. Ехэ бээрэһэншье янзагүй тэрэ габшагай эхэнэр дүтэхэнэ бэлшэжэ ябаһан нэгэ хониие саб байса шүүрэдхибэ. Ирагдаад байһан нооһыень харахада одоошье гоё даа. Үдхэн, нарихан гээшэнь, зөөлэхэн ута торгон шэнги!

— Иимэ нооһо гүрэндэ ямар классаар тушаадаг гээшэбта?

— Гансал нэгэдэхи классаар!..

Январиин ян гэмэ хүйтэндэ мал адуулха гээшэ хатуу даа. Теэд нэрлэгдэгшэ нүхэднай иимэ ажалдаа, Сибириин шэрүүн уларилдашье дадашанхай гээшэ ха. Зунай аяма халуун, үбэлэй шэмэрүүн хүйтэниие илгадгүй ажаллажа ябадаг эдэ хонишод үдэр бүри баатаршалга гаргана гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Акуловай гэртэ яһала уужам, сэбэр, дулаан, аятай зохид. «Хонишоной булан», малшадай социалис уялганууд ханада үлгөөтэй. Тэдэнэй электрын элшэ хүсэ, радиоприемник, телевизор, библиотека хэрэглэдэг байһандань баясамаар. Гол түлэб ветеринарна, зоотехническэ асуудалнуудаар шэлэжэ абтаһан номууд шэлэгдэһэн гоёхон шкаф соо харагдана.

— Үшөө ямар номоор һонирхонот?, — гэжэ хөөрэлдэхэ арга боломжоёо һамбаашалан, гэрэй эзэндэ хандабабди.

— Мэдээжэ уран зохёолшодой номууд яһала бии. Үбэлэй һүниин утаханда уншаха аргатай болонобди. «Бүхы наһан соогоо һура», «Һураһан — далай, һураагүй — балай» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй бшуу. Эрдэм наукаһаа зүбшөөл абаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэл халан абаха гээшэ — мүнөө сагай эрилтэ, зайлашагүй хэрэг. Малшадай ажабайдал хүн бүхэндэ мэдээжэ. Үбэлжэлгын дүүрэмсээр зуһаландаа нүүхэ хэрэгтэй. Манай зуһалан Үбэр-Бэлюутэдэ юм. Үбэлжэлгын дүүрэмсээр тиишээ, дүшөөд модоной газарта нүүжэ ошодогбди. Ошоһоор лэ байра байдалаа заһажа эхилхэш, али юумэнэй дутабашье, зүгөөр ном дэбтэргүй, радиогүй байхын аргагүй — гэбэ.

— Анатолий Михайлович һуралсалгүйгөөр ажалдаа атаархамаар амжалтануудые туйлажа шадахагүй байгаа. Ажаглахада, ехэ юумэ хэдэг, мэдэдэг хүнүүдэй ажалай дүнгүүд хэзээдэл һайн байдаг, — гэжэ совхозой ахалагша ветеринарна врач Алексей Семенович Сутурин хэлэбэ.

Тэрэнэй ажаглалтанууд удха баримтатай. 1972 ондо Акуловтан 100 эхэ хонин бүриһөө 116 хурьга, 1973 ондо зууһаа 117 хурьга абаа һэн, үнгэрэгшэ 1974 ондо Акуловтан бүришье һайн үрэ дүн туйлаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 130 хурьга абаа. Эхэһээнь һалгааха үедэ хурьган бүхэнэй шэгнүүр түсэбөөр хараалагдаһан 18 килограммай орондо 23,5 килограмм болоо. Эхэ хонин бүриһөө 3,790 килограмм нооһо хайшалаа. Энэмнай ехэ амжалта бэшэ аал?! Акуловтан хайшан гэжэ иимэ амжалтануудые туйланаб, — гэжэ хүн бүхэн һонирходог.

Анатолий Михайлович аһан шадалаараа, үсэд шангаар ажалладаг, түрүү дүй дүршэлдэ түшэглэхэ гэжэ саг үргэлжэ оролдодог, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгын, тэрэшэлэн түл абалгын нарин нягта техникые тон һайнаар шудалнхай. Үбэлжөөндэнь микроскоп, приборнуудтай, шухала хэрэгтэй инструментнүүдтэй, эм домтой багаханшье һаа, угаа зохид лабораторибии. Анатолиин һамган Тамара Сергеевнагай хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгын техникэ мүн лэ түргөөр шудалһаниинь гайхалтай. Дүнгүүдыень хаража үзэхэдэ, хони үрэжүүлхэ «нюусые» яһала амжалтатайгаар шудалһан, хэрэг дээрэнь бэелүүлһэн байна. Хэрбээ зүбшөөл абаха хэрэгтэй болоо һаа, библиотекэдэнь тусгаар номууд бии ха юм. Мүн совхозой мэргэжэлтэдһээ зүбшөөл, заабари абадаг байна.

— Жэл бүхэндэ зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 120 хурьга абаха шадалтайбди. Энэ хадаа манай бүлын табан жэлэй түсэб гээшэ. 1974 ондо хонин бүхэнһөө 3,7 килограмм нооһо хайшалаабди. Юрэдөө, тэжээл тухай үшөө һайн анхарал, оролдолго гаргадаг, хонидоо шадамараар адууладаг, харууһалдаг һаа, бүри ехэ нооһон абтаха байгаа. Үбэлэй үедэ һайхан үбһэ, ногоон һолоомо, холимог болон минеральна тэжээлһээ гадна, хонидто нарһанай шэлбүүһэ эдюулхэдэ һайн гэжэ бодоошоб. Шэлбүүһэн гээшэмнай витаминаар угаа баян тэжээл юм. Богонёор хэлэхэдэ бүхы юумэн өөһэдһөөмнай дундыдана. Хүсэ шадалаа элсүүлжэ, амжалтынгаа түлхюурые өөһэдынгөө гараар шэрээхэ хэрэгтэй. «Ажал тэсэбэри хоёр али бэрхэшээл дабаха», «Хэһэнэйнгээ зэргээр хэшэгтэй байхаш» гэһэн арадай сэсэн мэргэн үгэнүүдые һанан һанан ябагшабди, — гээд тэрэ хэлэбэ.

— Анатолий Михайлович, хонишодой материальна урмашуулга ямар бэ?

— Үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбтэ ба түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилһэн продукцинигаа түлөө минии бүлэ 2 мянга гаран түхэриг, гадна нэмэлтэ түлбэри болгон 28 хурьга абанхай. Баян дэлгэр ажабайдалтайбди. Иимэ ажаһуудалтай байхада ажалшье урагшатай, урма зоригшье бадаранги.

Энэ нүхэрнай шэн габьяата ажалайнгаа түлөө, 1973 ондо малшадай Бүхэсоюзна мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм.

Анатолий Акулов һүбэлгэн ухаатай, ажалша бэрхэ, атаархамаар хүн юм. Эгээл тиимэһээ тэрэнэй үдэр бүриин ажал хододоо урагшатай, магтаалтай.

Сэлэнгын аймагай хонишод Акуловтаниие һайн мэдэхэ. Дүй дүршэлыень халан абахаяа хонишод ерэжэл байдаг.

Сүлөөтэй сагай олдохоло тэрэ залуу хонишон Цырендоржи Шиндаковой отарада ошожо тэрэнэй хүдэлмэриие анхараһтайгаар ажагладаг, зүбшөөл заабари үгэдэг, туһалдаг байгаа. Гурбан жэлэй хугасаада иимэ һайн һайхан туһаламжа, заабари үгэһэнэйнь ашаар комсомол хүбүүн эрхим амжалтануудые туйлажа эхилээ һэн. Мүнөө харахадамнай Шиндаков коммунис партиин гэшүүн болонхой, комсомолой обкомой гэшүүнээр һунгагдаһан, «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаһан, Сэлэнгын аймагай залуу хонишодой мүрысөөндэ илажа, мүн лэ залуу чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Сэлэнгын совхозой алдарта хонишод Акуловтанай бүлын найман жэлэй турша соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые тухайлан тооложо болохо юм. Эдэ жэлнүүдтэ тэрэнэй отара 16 мянган килограмм һайн шанартай нарин нооһо үгэһэн байна. Түрэл орондоо тушааһан иимэ ехэ нооһоорнь 45 мянган метр эгээл үнэтэй бүд нэхэжэ, арба гаран мянган костюм оёхоор!

— Шэнэ жэлэйтнай түсэб хараа ямар бэ?

— Түсэбтэ табан жэлэймнай түгэсхэхы жэлдэ түрэл партимнай бүхы коммунистнуудта, совет арадта нэмэл бэшэгээр хандажа, урма зоригыемнай улам бадараагаа. Шэнэ жэлэй богоһо алхаад байхадаа, нёдондо жэлэйнгээ амжалта арьбадхаха, табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллаха байһанаа мэдэнэбди. Хоёрдохёор. Энэ жэлдэ Зэдын аймагай чемпион, 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абаһан суута хонишон Д. Я. Свистуновтой мүрысэхэ, шадалаа үзэлсэхэ хэлсээтэйб. Гайтайхан лэ баатар дайралдаа. Теэд, яахаб. Сухарихын аргагүй. Гүйшахал юм бэзэб, — гээд аймагай чемпион Анатолий Михайлович омогоор харюусаба.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

БАЯРЛАМААР ДҮНГҮҮД

ПРАГА. Оронойнгоо хүдөө ажахые социалис замаар хүгжөөжэ эхилһээр 25 жэлэйнгээ ойе үнгэрһэн жэлдэ тэмдэглэһэн Чехословакиин таряашад жэлээ амжалтатайгаар түгэсхэбэ.

ЧССР-тэ 1974 ондо тон ехэ ургаса — 10,6 миллион тонно орооһон абтаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 38,6 центнер ургаса хуряагдаһан байна. Саахарай свекло, хартаабха, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдээ, үлүүлэгдээ.

Үндэр баян ургаса абтажа, малшадай амжалтатай һайнаар ажаллаха үндэһэ һуури олгогдоо. Нёдондо жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэб 2,2 процентээр үлүүлэгдэжэ, бэлэдхэлэй пунктнуудта 1 миллион 350 мянган тонно мяхан тушаагдаа. Үндэгэ худалдаха түсэб дүүргэгдэнхэй. 1973 онтой сасуулбал, 100 миллион литрээр ехэ һүн худалдагдаһан болоно.

Сагай уларилай тон ехэ орёо эрхэ байдалда иимэ дүнгүүдэй туйлагдаһаниинь илангаяа хүндэтэй, Ган гасуурта хабар, хура бороотой намар ЧССР-эй таряашадай үндэр баян ургаса ургуулхадань, һаад тойбо татаагүй. Мүнөө Чехословакиин хүдөө ажахыда оньһон арга, хими хэрэглэһэн ушар амжалта асарна гэжэ энэнь үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлбэ. Оньһожоруулга, хими нэбтэрүүлгэ жэл бүри улам хүгжэнэ.

Хүдөө ажахын продукциин хэмжээе 1975 ондо 3,3 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн харюусалгатай зорилго партии, правительство оронойнгоо таряашадай урда табихадаа, хүдөөгэй ажалшадай тэрэниие бэелүүлхынь тула али болохо анхарал оролдолго гаргана.

1975 ондо хүдөө нютагта минеральна үтэгжүүлгэ бүри ехээр эльгээгдэдэг болохонь. Тарилгын талмайн гектар бүхэндэ дунда зэргээр 222 килограмм гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 10 килограммаар ехэ үтэгжүүлгэ оруулагдаха. Энэ жэлдэ 12 мянган трактор, орооһоной 2 мянган комбайн, ашаанай 3,4 мянган автомобиль, свекло, хартаабха хуряаха зуугаад комбайн, бусад олон машина, механизмууд Чехословакиин машинын паркда нэмээгдэхэ.

(ТАСС).

Засагай дээдын зургаануудта

АГРОТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИДЭ—ОНСО АНХАРАЛ

«1974—1975 онуудта республикын колхоз, совхозуудта үбэл-хабарай агротехническэ хүдэлмэри ябуулха тухай» Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1974 оной ноябриин 15-най тогтоолые Зэдын аймагай ажахынуудай ямараар дүүргэжэ байһан тухай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Ю. Цыбикжаповай тоосоо шагнаад, Зэдын аймагай Советэй гүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлени тус тогтоолой дүүргэлтые хангалтагүйгоор эмхидхээ гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Тиимэһээ 1974 оной декабрь һарада Зэдын аймагай бүхы ажахынуудай сабшалан, таряалангай газар дээрэ ойроодоол 5,9 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаа, 66 мянган кубометр тошон халаагдаа, 1,5 мянган һургааг бэлдэгдээ. Энэ хүдэлмэри аймагай совхозуудта багаар хэгдээ, колхозууд декабрь һарада иимэ хүдэлмэри хэжэ эхилээгүй. Аймагай ажахынуудта оньһожоруулагдаһан 7 звено (отряд) хүдэлхэ байгаад, шалгалтын үедэ гансал Ториин совхоздо нэгэ звено хүдэлжэ байгаа.

Зэдын аймсоведэй гүйсэдком КПСС-эй обкомой болон республикын Министрнүүдэй Советэй 1974 оной октябриин 1-нэй шиидхэбэреэр соносхогдоһон хоёр һарын үедэ намарай хэмжээ ябуулгануудые муугаар дүүргэһэнһээ шүүмжэлхы тобшолол хээгүй. Тиимэһээл наг шэбхэ гаргаха түсэб 65 процент, сабшалан үтэгжүүлгэ 40,6 процент, таряалангай газар уһалалга 20 процент, сабшалан уһалалга 33 процент, гидротехническэ түхеэрэлгэ заһабарилга 14,8 процент, минеральна үтэгжүүлгэ оруулга 32 процент дүүргэһэн байха юм.

Соносхогдоһон хоёр һарын үедэ «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь П. К. Амогыров) ямаршье хүдэлмэри хээгүй. Борьёогой болон «Заречный» совхозуудай дирекци (Б. П. Хомутов, В. И. Иванов) хараалагдаһан намарай хэмжээ ябуулгануудай дүүргэлтэ муугаар эмхидхээ.

Аймагай ажахынуудта техникэ заһабарилга удаанаар ябажа байна. Аймаг дотор механизаторнууд олоор дуталдана, гэбэшье тэдэниие бэлэдхэхэ талаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй.

Дээрэ дурсагдаһан тогтоолой дүүргэлтые эмхидхэлгэдэ республикын хүдөө ажахын министерство, совхозуудай нэгэдэл, хониной совхозуудай трест болон «Скототкорм» трест хайша хэрэгээр хандаа гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Соведэй дээдын зургаануудай гаргаһан тогтоолнуудые дүүргэхэ талаар аймагай болон сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай, совхозуудай дирекциин, колхозуудай правлениин зүгһөө эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулха гэһэн эрилтэ Зэдын аймсоведэй гүйсэдкомдо табигдаба.

Үбэл-хабарай агротехническэ хүдэлмэри һайнаар ябуулхын тула колхоз болон совхозуудай дунда социалис мүрысөө үргэноор дэлгэрүүлжэ, онсо шалгарһан колхоз, совхозуудые, бригада ба звенонуудые материальна, моральна талаар урмашуулха хэмжээ ябуулгануудые хараалха гэжэ республикын хүдөө ажахын министерстводэ, совхозуудай нэгэдэл, «Скотопром» трестдэ, хониной совхозуудай трестдэ даалгагдаба.

ГЕРОЙ-ХОТО ВОЛГОГРАД. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ проспект.

ТАСС-ай фотохронико.

БАГШАНАР ҺУРАНА

Ерээдүй багшанарай бэлиг шадабари, мэргэжэл тэдэниие хүмүүжүүлжэ, эрдэм номдо һургажа байһан багшанарһаа нэн түрүүн дулдыдана. Тиигэншьегүй яахаб даа. Юуб гэхэдэ, эрдэм номой дундаршагүй нюусатай, багшын онол шадабаритай тэдэнэр училищада һуража байхадаа танилсачаха юм. Дүй дүршэлтэй, эрхим һайн бэлэдхэлтэй багшанарай мэргэжэлые халан абаһан, жэншэдгүй һайнаар һураһан хүбүүд, басагад үхибүүдые эрдэм номдо һургахадаа ядамаггүй бэрхэ байдаг шуу.

Манай Улаан-Үдын багшанарай нэгэдэхи училищида 108 багша мүнөө хүдэлнэ. Сахыень хэлэхэдэ, ерээдүйн багшанарай хуби заяан, ажал хэрэг мүнөө эндэ хүдэлжэ байһан багшанарһаа һабагшатай. Ушар иимэһээ багшанар ажалдаа тон наринаар, харюусалгатайгаар хандажа, саг үргэлжэ мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байдаг.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, манай училищиин дирекци, профсоюзай эмхи саг үргэлжэ научно-практическа конференци үнгэргэнэ. Һаяшаг «В. А. Сухомлинскиин педагогическа гуримай ёһоор ухаан бодолые хүмүүжүүлхэ» гэжэ темэдэ научно-практическа конференци болоо.

Багшанар энэ хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандажа, ехэл эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Эрдэмтэдэй элидхэл миил шагнажа һуугаагүй, харин зарим багшанар өөһэдөө элидхэлнүүдые зохёожо, һонирхолтой хөөрэлдөө хэһэн байна. Элитэ ехэ совет педагог В. А. Сухомлинскиин дүй дүршэлые, бэлиг шадабариие һайса шудалхаһаа гадна, тэрэнэй һургаал заабарида үндэһэлэн, мүн өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриһөө һонирхолтой һонин жэшээнүүдые хэрэглэн байжа элидхэлээ зохёоһон байха юм. Тиигэжэ багшанар Л. Н. Зиновьева, К. А. Сыренова, К. В. Иванова, А. И. Будаева, хүгжэмэй багша В. И. Егорова гэгшэд удха түгэлдэр элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Гадна манай училищи республикын эхин классуудай багшанарта методическа туһаламжа ходо хүргэнэ. Энэ жэлэй январь һарада багшанарһаа бүридэһэн гурбан бүлэг Загарайн, Хурамхаанай, Прибайкалиин аймагуудта ошожо, нютагай эхин классай һургуулиин багшанарта туһаламжа хүргэжэ байна. Жэшээнь, дүй дүршэлтэй багшанар М. М. Маханова, Г. Ф. Павлова, В. Т. Марменкова, З. А. Дымовских, А. С. Трунина болон бусад мүнөө залуу багшанарта дүй дүршэлөө дамжуулжа байха юм. Тэдэнэй хүдөө нютаг ерэхые олонхи багшанар хүлеэн ядажа байдаг.

Ахамад багшанар гансашье хэшээлнүүдые шалгадаг, ашa туһатай зүбшэл, заабари үгэдэг бэшэ, харин эхин классуудай багшанарай үзэл сурталай талаар хэр зэргэ бэлэдхэлтэй байһые харадаг, энэ асуудалда тон ехэ анхарал хандуулна. Тиихэдэ манай багшанар үзэл сурталай асуудалаар өөрынгөө коллективтэ элидхэлнүүдые уншана, һонирхолтой һонин хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Жэшээнь, «Коммунизм байгуулгын үедэ марксизм-ленинизмын һургаалай үндэһэн гурим» гэжэ темээр А. И. Бунинов элидхэл хээ. «Социализмһаа коммунизмда орохо үеэр ниитын хүгжэлтын ябаса тодорхойлдог хүсэн» гэжэ темээр И. Д. Борькинагай хэһэн элидхэл һонирхолтой байгаа.

Багшанарые һургахын тула нэн түрүүн өөрөө һура гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Энэ шухала асуудалые манай училищиин коллектив анхаралһаа алдангүй, мүнөө сагай үндэр эрилтын зэргээр ябуулхые оролдоно.

Р. ХАЛТАЕВ,
Улаан-Үдын багшанарай нэгэдэхи училищиин багша.

ШЭН ГАБЬЯАТА КОМИССАР

Ленинград хотодохи дайшалхы алдарай музейн экспонадуудай дунда нэгэ альбом байдаг. Ленинградска, Улаан Тугай орденто 21-дэхи, стрелково дивизиин дайшалхы замые энэ альбом харуулдаг. Альбомой нэгэ хуудаһан дээрэ петлицидээ гурбан шпалатай офицерэй дүрэ харабаб. «42-дохи армиин 21-дэхи мотострелково дивизиин политотделэй начальнигай орлогшо Ф. П. Мадагуев» гээд энэ зураг доро бэшээтэй байгаа бэлэй.

Һүүлдэнь Улаан-Үдээ ерэһэн хойноо тэрэ хүниие бэдэржэ олобоб. Илалтын проспектээр, танкын хажууда, ажаһуудаг байба.

Бууралтажа ябаһан үһэтэй, эндэр хүн намайе угтаба. Федор Петрович 60 гараһаншье һаа, жэбжэгэр сэхэ бэетэй. Тэрэ 1929 оной октябрь һарада партиин гэшүүн юм.

Удаан хадагалагдажа шарлашаһан хуудаһатай альбомуудай... Федор Петрович дурдан хөөрэнэ...

...Алайр нютагай үгытэй ядуушан айлай бүлэдэ түрэһэн, Хамхой баянай һабарһаа комсомолшууд тэрэниие абажа, Буряад орон эльгээгээ. Эндэ тэрэниие шэлэй заводто ажалда абаа бэлэй.

Кочегар... Шэл зүһэгшэ... 1928 ондо Зүүн Сибириин хизаарай Советэй Президиумэй гэшүүнээр һунгагдаба. Тэрэл үедэ комсомолой гэшүүн болобо. Арбан найман наһатайдаа тэрэ Улаан Армиин сэрэгшын хубсаһа үмдэбэ. Һэргэлэн, хурдан бодолтой хүбүүе полкын комсомолшууд хүндэлдэг һэн. Тэрэ полкын сэрэгэй һургуулида һураба.

1933 ондо Федор зүүн зүгтэ хилын харуулда алба хэхээр эльгээгдээ һэн. Тэрэ үеын фото-зурагуудые харуулан, Федор Петрович хилэ нэбтэрэн гараһан сагаан хасагуудтай тэмсэдэгээ хөөрэнэ.

Дайнай урда тээ Мадагуев Москва хотодо НКВД-гэй хилын харуулай дээдэ һургуули дүүргэжэ гараа бэлэй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэдэ, тэрэ Эстонидо комиссар ябаа.

...Комиссар. Һүрөөтэ дүшэн нэгэдэхи ондо комиссар дүлэтэ үгоор сэрэгшэдтэ хандажа, өөрын жэшээ харуулан, тулалдаанай түрүү зэргэдэ ябаа. Эгээн харюусалгатай даабаринуудта комиссар сэрэгшэдээ дахуулан гарадаг һэн. Дайсанай ара талада гаража, тулалдаа хэһэнэйнгээ түлөө тэрэ «Шэн габьяагай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаа бэлэй.

Дайсад Ленинградай хажууханда, Пулковско үндэрнүүдэй ойро ерээд байгаа. Буу зэбсэг, эдеэ хоол дуталдаа. Энэ үедэ эдеэ хоол олохо тусхай бүлэгүүд эмхидхэгдээ һэн. Немецүүдэй түрүү линиин хажууда хуряагдаагүй хартаабха, капуста саһан доро үлэһэн байгаа. Тэрэниие абажа асарха даалгабари полкын партбюрогой секретарь Мадагуевта даалгагдаа бэлэй.

Һүни бүхэндэ сэрэгшэд ошожо, хүлдэшэһэн хартаабха, хоёр гурбан мэшээг капуста асарагша һэн. Нэгэтэ немецүүд тэдэниие обёоржо, айхабтар ехээр буудаа һэн. Хоёр сэрэгшэд хүндөөр шархатаһан, Мадагуев контузи абаһан байгаа. Сүүдхын турша соо буудалга үргэлжэлөө. Нүхэдынь тэдэниие бусахаяа болёо гэжэ һанаа ха юм. Гэбэшье, шархатаһан, хүлдэһэн нүхэдэйнгөө даалгабарияа дүүргээд бусахадань, тэдэнэр ехэтэ баярлаа һааб даа. Энэ ушар тухай нэгэ фото-зураг һануулдаг. Эндэ Мадагуев хамта ябаһан нүхэдтэеэ дүрэеэ абхууланхай.

Үхэлэй һабарта абтан алдаһан үшөө нэгэ ушар тухай Мадагуев хөөрэдэг. Нэрэгүй үндэрые эзэлхын түлөө дайсад резервэһээ һая ерэһэн эсэсовецүүдтэ хамгүй архи уулгаад табиһан байгаа. Тулалдаанай түлэг дунда пулеметчигойнгоо алуулхада, комиссар өөрөө пулемедоор буудажа эхилээ һэн. Пулемедойнь уһан бусалан, һомонуудынь дууһажа эхилээ бэлэй. Һогтуу эсэсовецүүд үсэд нэтэрүүгээр добтолжол байгаа һэн. Гэбэшье тэдэнэр үндэрые абажа шадаагүй бэлэй. Энэ тулалдаанай түлөө комиссар «Шэн габьяагай түлөө» гэһэн хоёрдохи медаляар шагнагдаа бэлэй.

Дайсадай зэбүүн муухай аашатай Федор Петрович дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ танилсаа бэлэй. Эстонидохи багахан городто немецүүд манай хамгаалалтые дабажа ядахадаа, городой үбгэд, хүүгэд, һамгадые урдаа туугаад, манай окопууд тээшэ дугташалдаа бэлэй. Зэмэгүй зоной саана хоргодоһон немецүүдтэй хайшан гэжэ тэмсэхэб. Гэбэшье комиссар удаан бодолгото боложо байгаагүй һэн. Хажуу талаһаань немецүүдые пулемедоор буудаха гэһэн захиралта үгөө бэлэй.

Хажуу тээһээ гэнтэ буудуулһан дайсад мэгдэн, тэбдэн байрадаа хэбтээ һэн. Энэ үедэ комиссар сэрэгшэдээ контратакада бодхоо бэлэй. Үсэд шанга тэмсэлэй һүүлээр немецүүд үй бута сохигдоһон юм.

Ленинград хамгаалгын үедэ сэрэгшэдэй дунда снайпернуудай хүдэлөөн эхилээ һэн. Эндэ замполит Мадагуев ехэхэн оролдолго гаргаһан байха юм. Тэрэ сэрэгшэдые мэргэнээр буудажа һургадаг, мүн өөрөөшье олон фашистнарые усадхаһан. Түрүү снайпернуудай нэгэдэхи слет дээрэ А. А. Жданов Мадагуевта нэрыень һиилэһэн дурасхаалта буу барюулаа бэлэй. Федор Петрович энэ буугаа мүнөөшье хүрэтэр гамтайгаар хадагалжа байдаг.

Сэрэгшын баатаршалгануудые бултыень дурдахагүйш. Арбан зургаан дайшалхы шагналнууд тэрэнэй үбсүү шэмэглэдэг.

Дайнай һүүлээр Буряад орондо тэрэ албаяа үргэлжэлүүлээ. Сэрэгһээ табигдаһанайнгаа һүүлээр республикын медицинын зургаануудта хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ хүдэлөө.

...21-дэхи дивизиин дайшалхы зам тухай ном һаяар гараа хань. Энэ ном дотор ороһон очеркнуудай дунда буряад арадай хүбүүн, зоригто комиссар тухай хуудаһанууд зорюулагдахал. Ленинград хотын нэгэ һургуулиин пионернүүд, комсомолшууд тэрэниие һургуулиингаа хүндэтэ пионерээр һунгаһан байна.

Е. ГОЛУБЕВ.

АГУУ ИЛАЛТЫН

ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИДА

Ехэ-Куналей тосхоной тэг дунда ербын бодоһон хоёр дабхар шулуун байшан холоһоо харагдаба.

— Энэмнай соёлой ордон гү?—гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Маркел Егорович Гребенщиковһээ асуубаб.

— Үгы. Манай нютагай дунда һургуулиин байшан гээшэ. Үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар энэ һургуули ашаглалгада үгтөө һэн, — гээд харюусаба.

...Һургуулиин директор Семён Харитонович Степановтай хамта ууралаар дулаасуулагдадаг шэнэ һургуулиин коридор соогуур алхалнабди. Классуудай комнатанууд нэрын үнэрөөр анхилна. Классууд соонь шэб шэнэ партанууд, столнууд табяатай. Классуудай комнатануудһаа гадна, фотодо дуратайшуулай кабинет, спортын ууҗам зал, столово, кино болон концерт харуулха актова зал гэхэ мэтэ булта бии.

— 480 һурагшын һуурятай һургуулитай болобобди. 40 жэлэй саада тээ баригдаһан модон һургуули соогоо үхибүүднай хоёр халаанда һурадаг байһан юм. Мүнөө булта нэгэ халаанда һурадаг болобо, — гэжэ Семён Харитонович омог баяртайгаар хөөрэнэ.

«Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи ПМК-гай Александр Хемзинэй хүтэлбэрилдэг бригада энэ һургуулиие богони болзор соо, эрхим шанартайгаар барижа шадаһан байна.

Иигэжэ үшөө нэгэ шэнэ һургуули үүдэеэ сэлибэ.

Ехэ-Куналейн һургуулиин һурагшад Хемзинэй бригадын гэшүүдтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэжэ, тэдэниие олон жэлдэ һанан, дурсан ябахал.

С. ОЧИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: географиин хэшээл.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ФЕРМЭНҮҮДТЭ—ГАЗ

Усть-Ордын Буряадай национальна округой Алайрай районой Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо 390 үнеэнэй багтаамжатай томо комплекс ашаглалгада оруулагдаба. Үнеэдые уһалха, һааха, байра соохинень сэбэрлэхэ бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Энэ фермэдэ һонирхолтой нэгэ юумэн хүнүүдэй анхарал татана — эндэ котельнын нэгэшье хоолой харагдахагүй: эндэхи бүхы байранууд газай хүсөөр дулаасуулагдана. Ангарск хотын нефтехимиин комбинадһаа газ автомашинаар асарагдадаг юм.

Боохоной районой «Каменский» совхозой 2000 гахайн багтаха томо комплекс, тэрэл районой Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой Шарагунска шубуунай фермэ, Алайрай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүртэ бодо малай фермэ «сэнхир түлишөөр» дулаасуулагдадаг болонхой. Байгша оной түрүүшын хахадта Алайрай районой Кировэй нэрэмжэтэ, «Рассвет» колхозуудта баригдажа байһан фермэнүүд баһал газай хүсөөр дулаасуулагдадаг болохо юм.

Л. ПАВЛОВ,
ТАСС-ай корр.
Усть-Ордын округ.

ТУНДРЫН ТОЛОН

Киевэй «Молодь» гэжэ нохой хэблэл ненец яһанай уран зохёолшо Василий Ледковой «Синева в Аркане» гэһэн туужа украиннаар хэблэн гаргаба. Энэ туужын удха өөрынь намтартай адлирхуу юм. Өөрынгоо бүлын жэшээ дээрэ ненец арадай ажабайдалда болоһон ехэ хубилалтануудые, тундрын бага яһатанай мүнөө үеын ажабайдал тухай автор дологлон хөөрэнэ.

СССР-эй уран зохёолшодой холбооной гэшүүн В. Ледков хэдэн повестиин, рассказуудай, очеркнуудай, шүлэг болон онтохонуудай номой автор юм. Тэрэнэй зохёолнууд дэлхэйн олон арадай хэлэн дээрэ оршуулагдаа. Эрдэм номгүй орошоной хүбүүн Ленинградтахи хойто зүгэй арадуудай институт, Москвагай уран зохёолой дээдэ курса дүүргэһэн байна. В. Ледков ненец-ород словарь зохёолгодо хабаадалсаа, ненец эхин һургуулинуудай учебнигүүдые зохёохо комиссиин гэшүүн байгаа.

Василий Ледковой хуби заяан тэрэнэй нүхэд Алексей Пичков, Прокопий Явтысый, Валерий Ныреко гэгшэдэй хуби заяантай тон адли юм. Тундрын орошодой үхибүүд дээдэ һургуули дүүргээд, өөһэдынгөө зохёолнууд дотор түрэл хизаартаа болоһон асари ехэ хубилалтануудые зураглан харуулна.

Эндэхи угсаатанай дундаһаа эрдэмтэд, литература ба искусствын ажал ябуулагшад урган гараа. П. Рочев ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент, хүдөө ажахын эрдэмэй доктор болоо. М. Бармич хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат болобо. Ненецүүдэй дунда врачнар, багшанар, инженернүүд, геологууд олон.

Ю. НИКОНОВ,
ТАСС-ай корр.
Ненецкэ округ.

ЭРИД ХУБИЛАЛТАНУУД

СССР-эй Верховно Советэй депутат В. Зубовой хүтэлбэрилдэг томодхогдоһон бригада Самковско леспромхоздо эрхимлэһээр. Тус бригадын ажалай дүй дүршэлые леспромхозэй бүхы хүдэлмэришэд хэрэглэдэг болонхой. Энэ бригадын гэшүүд табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй даабариие болзорһоонь холо урид дүүргээ һэн. Мэргэжэлээ һайнаар шудалһанай, техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаһанай, ажалай сагые зүбөөр хэрэглэһэнэй, олон мэргэжэл шудалһанай ашаар лэ иимэ амжалта энэ бригада туйлана бшуу.

Коми-Пермяцка округой ажалшад 50 жэлэйнгээ ойдо бэлдэжэ байнхай. Тиигэхэ зуураа Коммунис партиин анхарал оролдолгые, аха дүү арадуудай үдэр бүриин туһаламжые тэдэнэр үндэрөөр сэгнэнэ. Шэнэ техникээр гүйсэд хангагдаһан ой модоной промышленность округ дотор түргөөр хүгжэнэ.

Ой тайгадахи посёлогуудта ажабайдал эрид хубиланхай. Болбосон түхэлтэй гэр байранууд, клуб болон магазинууд, һургуули ба больницанууд баригданхай, хэрэглэмжэ хангалгын албан һайнаар табигдаһан байна. Модошодой гэрнүүдтэ электрын элшэ хүсэн, радио— ба телевизионно приемнигууд, газ бии.

Түрэл партиингаа хараалһан шэнэ түсэбүүдые коми-пермягууд хани халуунаар хүлеэн абаба. Бага гаргашатайгаар, һайн шанартай ехэ продукци Эхэ орондоо үгэхын тула округой бүхы ажалшад тэмсэжэ байнхай.

А. КИПРИЯНОВ,
ТАСС-ай корр.
Коми-Пермяцка округ.

СУРГУДАЙ ТҮРҮҮШЫН ПОЕЗД

Нефть малтан абагшадай Сургут гэжэ залуу городой ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд хотодо түмэр харгы бии болобо гэһэн тэмдэгүүдые түрүүшынхеэ табиба. Тюмень-Нижневартовск гэһэн түмэр харгын барилгашад Обь мүрэнэй баруун эрьедэхи 200 километр утатай участогай барилга эхилһэн байгаа. Тэрэнь Самотлор хүрэхэ юм. Оньһожоруулагдамал колоннонуудай барилгашад түмэр замай станци шадар, нютагай порт хүрэтэр түмэр харгы барижа эхилээ.

Мүнөө дээрээ городто барилгын материалнуудые шэрэдэг поезднууд хуугайлна. Обь мүрэн дээгүүр хүүргын баригдажа дүүргэгдэһэнэй һүүлээр —энэ зундаа Сургут хотодо түрүүшын тепловоз «ехэ газарһаа» ерэхээр хүлеэгдэнэ. Түмэр замай вокзалай, тосхоной барилга эхилхээ эндэхи барилгашад бэлдэжэ байна.

П. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.
Ханты-Мансиин округ.

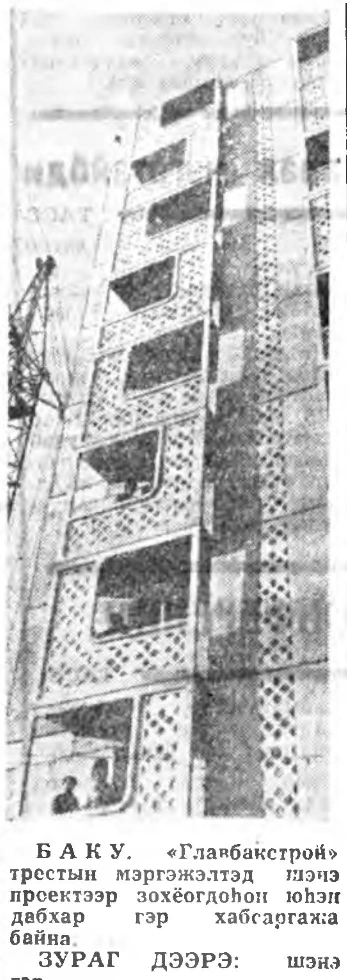

БАКУ. «Главбакстрой» трестын мэргэжэлтэд шэнэ проектээр зохёогдоһон юһэн дабхар гэр хабсаргажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ гэр.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮХИБҮҮДТЭ — БЭЛЭГ

Ямар золтой, жаргалтай гээшэб даа манай ороной үри хүүгэд! Тэдэнэй хүхюу баяртайгаар, элүүр энхэээр хүмүүжэхын тула Совет гүрэн юушье хайрланагүй. Хүүгэдэй саад, ясли, тэдэнэй элүүр энхые сахиха зургаанууд жэл ерэхэ бүри олоор баригдана. Манай Түнхэнэй аймагай түб — Хэрэн тосхондо 140 хүүгэдэй шэнэ саад һаяхан баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Доосоонь үхибүүдэй унтаха, наадаха, эдеэлхэ таһалганууд һайнаар түхеэрэгдэнхэй.

Ш. БАЗАРОВ.

„АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ“

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда болон агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» байгша оной түрүүшын номер буряад хэлэн дээрэ барлагдажа, үргэн олон уншагшадтаа тараагдаба.

Блокнодой түрүүшын хуудаһанда «Шэнэ жэлдэ шэнэ туйлалтануудые туйлая!» гэһэн түрүү бэшэгтэй танилсанабди.

«Политическа мэдээсэл хэхэ, хөөрэлдөө үнгэргэхэ материалнууд» гэһэн гаршаг доро СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадтахи таһагай түрүүлэгшэ, ветеринарна эрдэмэй доктор, профессор В. Филиповэй «Эрдэм шэнжэлгын үрэ дүнгүүдые коммунизмда зорюулха» гэһэн һонирхолтой статья ороо.

«Дүй дүршэл» гэһэн бүлэгтэ барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын парторганизациин секретарь Ю. Болсохоевой «Коллектив — хүмүүжүүлэгшэ мүн» гэһэн хөөрөөн толилогдоһон байна.

«Районно арадай сүүдүүдэй, арадай заседательнуудай һунгалта» гэһэн бүлэгтэ «Тэдэнэр судьягай бүхы эрхэнүүдээр хангагдана» гэһэн статья толилогдобо.

«Капиталай оронуудтахи ажабайдалай түхэл шэнжэ» гэһэн бүлэг соо философиин эрдэмэй кандидат В. Коваленко гэгшын (АПН) «Хэрэглэмжын бүлгэм» гэдэг уряануудай саана юун далдалагданаб!» гэһэн һонирхолтой статья бодото тоо, баримтануудтайгаар хэблэгдэжэ, олоной анхаралда табигдаба.

В. ИВАНОВА.

МАОИЗМЫН ҺҮЙДХЭЛТЭ ҮҮРГЭ

Маоистнууд уласхоорондын асуудалнуудые шэнжэлхэдээ, дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй хубааралгые ангиин талаһаань харадаггүй, социализмын үзэл бодолые хэрэгсээдэггүй байна гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай хэблэлэн гаргадаг «Суртал бодол ба политика» гэдэг журнал «Хитадай гадаадын политика» гэһэн статья дотороо тэмдэглэнэ. СССР-тэ ба КПСС-тэ, социалис оронуудай нэгэдэлдэ эсэргүү, дэлхэйн империализм ба колониализмда эсэргүү хүсэнүүдэй нэгэдэлдэ харша хэрэгүүдээ сагааруулха һаналтайгаар элдэб теориинуудые маоистнууд зохёоно гэжэ тус статьягай автор бэшэнэ. Зонхилхы хархис, эзэрхэг түримхэй хараа зорилгонуудаа бэелүүлхэ замдамнай социалис нэгэдэлтэ оронууд, тэдэниие дэмжэдэг бүхэдэлхэйн түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүд гол хаалта болоно гэжэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд тоолоно.

Маоис номнолшод кэтэрхэдээ, социалис оронуудай нэгэдэл оройдоошье байхагүй гэһэн үгэ хүүр тараадаг болонхой.

Дэлхэйн саашанхи хүгжэлтые, хүн түрэлтэнэй хуби заяае тодорхойлдог дэлхэйн социалис байгуулалтын улам урган батажажа байгаа түгэлдэр хүсэнтэй бэшэ, харин бүхы дэлхэйе зонхилдог болохо гэһэн эрмэлзэлыень хангажа магад хүсэнүүдтэй Хитадай ерээдүйе маоис удамаршад холбоно гэжэ статьягай автор үргэлжэлүүлнэ. Эгээл тиимэһээ Хитадай гадаадын политикын гол шэглэлнүүд: нэгэдэхеэр, социалис нэгэдэлтэ оронуудай политикада эсэргүүсэн зүришэхэ; хоёрдохёор, Совет орондо харша дэлхэйн эгээл хархис этэгээдүүдэй харата муухай ябуулгануудые бүри дэбэргэн, өөрынгөө ашa туһада хэрэглэхэ; гурбадахяар, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һуларалгые зогсоохо, хойшо татаха гол шэглэлнүүд бии болоно.

Зэбсэглэлгэ хизаарлаха, ядерна дайнай аюулые удаа дараалан усадхан зайсуулха зорилгоор хэгдэжэ байгаа бүхы хүсэлэл оролдолгонуудые Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд буруушаана гэжэ статья дотор хэлэгдэнэ. Тэдэнэй гадаадын политическэ хараа бодолынь Совет орондо, социалис байгуулалтада харша удха шэнжэтэй байхаһаа гадна, мүн маоистнуудай дээрэлхүү зонхилхы түсэбүүдынь ядерна, ракетнэ зэбсэгүүдые али болохоор олошоруулха эрилтэ табина.

КНР-эй хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын харилсаануудтахи шахардуу байдалые тэрэ хэбээрнь үлөөхэ гэжэ эрмэлзэн, газар уһанай талаар ямаршье үндэһэ баримтагүй нэхэбэринүүдые хэнэ гэжэ тэрэ журнал бэшэнэ. Советскэ Союзтай харилсаа хэхэдээ, Совет орондо эсэргүү ябуулгануудай нэгэн болохо хилын асуудал гэдэгые зорюута табина. Гитлеровскэ Германиин һамна сохюулһанай, дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр Европодо тогтоогдоһон, гүрэнүүд хоорондын хилэнүүдые Хитадай правительство буруушаана. Европо түбидэ шэнэ дайнай үүдхэгдэхые хүсэдэг байһанаа Хитадай хүтэлбэрилэгшэд огто нюунагүй. Европодохи шахардуу шанга байдал һуларуулгые буруушаана, СССР-тэ, бусад социалис гүрэнүүдтэ харша политика ябуулхыень Баруун Европын гүрэнүүдые уряална.

Маоистнууд Азидахи шахардуу шанга байдалай тэрэ зандаа үлэхые хүсэнэ. Эндэ аюулгүй байдал хамтааран сахиха гурим тогтоолгые эрид буруушаана, Индохитадтахи зүришэлдөөе дэмжэн дэбэргэнэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй политика социализмын үг зорилгодо зүришэлдэнэ, эб найрамдалай, социализмын, хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө арадуудай тэмсэлдэ һаад тойбо ушаруулна, империализмда эсэргүү фронт тушаа һүйдхэхы үүргэ дүүргэнэ, бүхы хархис этэгээдүүдэй ба социализмда дурагүй хүсэнүүдэй «дари дээрэнь дабһа адхана» гэжэ журнал онсолон тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

Варшава.

СПАРТАКИАДА: ЖУРКИНА—ЭРХИМ

Буряадай АССР-эй профсоюзай үбэлэй VIII спартакиадада зорюулагдаһан мүрысөөнэй хоёрдохи ээлжээндэ конькишад урилдажа, олоной анхарал татаба. Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ эхилһэн урилдаанай түрүүшын үдэр басагад 500 метрэй зайда урилдахаар дуудагдана.

Газаа 24—25 градус хүйтэн, амилхада хэсүү. Тиигэбэшье һаань, мүрысөөндэ бэеэ зэһэһэн эдир басагад хоёр хоёроороо урилдажа гараба. Эгээн түрүүлэн урилдаһан хоёр басагад сооһоо Наташа Куликовская зайгаа 53 минута 4 секунда соо гаталба. Удаадахи ээлжээндэ гараһан Татьяна Загузина эрхимлэгшын сагые ахижа шадабагүй. Тэрэ зайгаа 53,9 минута соо гаталһан байба.

Гурбадахи ээлжээн. Эндэ урда жэлнүүдтэ хурдан солбоноор урилдадаг байһан Ольга Рухтина урилдаанда табигдаба. Тэрэ 200 метрэй зайе нүгөөдэ хоёрһоо арбаад секундаар һайжаруулжа шадаба. Харин дүн гаргахада Ольга зайгаа 49,5 минута соо гаталжа түрүү һуури эзэлхэ болобо.

Эдэнэрэй удаа эхэнэр конькишад 1500 метрэй зайда урилдахаар, стадионой елүүр дээрэ бии болоодхибо. Арба гаран эхэнэрнүүд хойно хойноһоо һубиралдан урилдаанда табигдана. Эдэнэрэй дундаһаа хэдэн удаа республикын чемпион болодог мүнөө Зүүн Сибириин технологическа институдай багша, СССР-эй спортын мастер Маргарита Журкина ээлжэ, энэ зайда республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Эдир басагадай удаадахи — 1500 метрэй зайда урилдахадань Наташа Куликовская түрүү һуури эзэлжэ, энэ зайда спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэха юм. Энэ үдэр эрэшүүлэй дунда 5000 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда «Локомотив» бүлгэмэй Сергей Мажаев эрхимлэжэ, чемпион болобо. Тэрэ зайгаа 8 минута 18,8 секунда соо гаталһан байна.

Эдир басагадай 1000 метрэй зайда урилдаха мүрысөөн эхилбэ. Урилдаанай дүн гаргахада, Ольга Рухтина, Наташа Куликовская, Татьяна Загузина гэгшэд урда үдэрэйхидэл адли түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн байба.

Эдэнэрэй удаа эхэнэрнүүдэй дунда 500 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Татьяна Алеева, Людмила Протасова, Маргарита Журкина, эрэшүүлэй дундаһаа Сергей Мажаев, Владимир Кончаков, Сергей Муратов гэгшэд эрхимлэбэ.

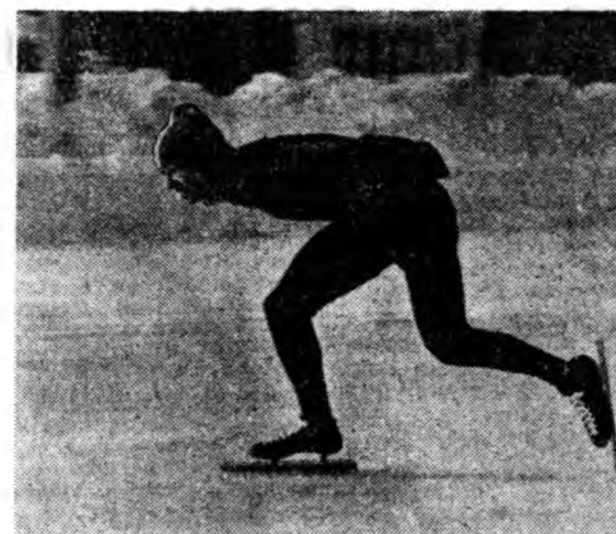

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: СССР-эй спортын мастернууд Маргарита Журкина, (зүүн гарһаа) Сергей Мажаев гэгшэд урилдажа ябана.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ИНСТИТУДТА

★ ЭЛҮҮР ЭНХЭ байлгын спартакиада Буряадай хүдөө ажахын институдай профессорско-багшанарай коллективэй, мүн бүхы хүдэлмэрилэгшэдэйнь дунда үнгэргэгдэжэ байна. Спортын 7 зүйлөөр, тодорхойлон хэлэхэдэ, шатараар, даамаар, стол дээрэ наададаг теннисээр, волейболоор, мэргэн буудалгаар, санаар, баскетболоор факультедүүдэй хоорондо мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ юм.

— Тус спартакиада ГТО-гой шэнэ комплексын нормонуудые тушаалгын шухала шатань болоно. Тиимэһээ институдай багшанар, хүдэлмэрилэгшэд тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадана, — гэжэ физическэ хүмүүжүүлгын кафедрын багша, СССР-эй спортын мастер Г. Н. Махутов хөөрэнэ.

Шатараар, даамаар, стол дээрэ наададаг теннисээр спартакиада үнгэргэгдөөд, волейболой мүрысөөн боложо байна.

★ БОКСООР хүдөө ажахын институдуудай дунда Россин Федерациин түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн байгша оной январиин 24-дэ Казань хотодо эхилхэнь.

Буряадай хүдөө ажахын институдай суглуулагдамал команда энэ ехэ нааданда хабаадахын тула Казань ошохоёо мордобо. Нэгэдэхи курсын студентнэр 1-дэхи разрядтайшуул Саян Гунтыпов, Константин Бадмаев, мүн 3-дахи курсын студент Андреев болон бусад командын бүридэлдэ ороно. Виктор Васильевич Павлов эдэнэй тренер юм.

★ САНААР хүдөө ажахын институдуудай студентнэрэй дунда Россин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяар Красноярск хотодо болохо байна.

Манай Буряадай хүдөө ажахын институдай санашад: спортын мастерта кандидат Александр Калуженин, 1-дэхи разрядтайшуул Владимир Фомин, Андрей Макаров гэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадажа, республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалха. Тренерынь — Юрий Александрович Акулов.

★ ДҮРЭ БУЛЯАЛДААТА барилдаагаар Россин Федерациин хүдөө ажахын институдуудай дунда түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн ерэхэ амаралтын үдэр Буряадай хүдөө ажахын институдай спортын зал соо нээгдэхэ.

РСФСР-эй 20 гаран хүдөө ажахын институдай суглуулагдамал командануудай 200-гаад барилдаашан дүрбэн үдэрэй турша соо болохо мүрысөөндэ хабаадахаар хүлеэгдэнэ. 1959 ондо 52 килограмм шэгнүүртэнэй дундаһаа СССР-эй чемпион болоһон, бүхэсоюзна категориин судья Шайхутдинов Апхат Шайхутдинович мүрысөөнэй ахамад судья байха юм.

— Урдандаа манай институдай барилдаашад түгэсхэлэй уулзалгада сэхэ оруулагдагша һэн. Нёдондо жэл хүдөө ажахын институдуудай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ Дагестанай, Хойто Осетиин хүдөө ажахын институдуудай командануудай һүүлээр 3-дахи һуурида гараа һэмди. Харин мүнөө Россин зонын мүрысөөн шэнэ гуримаар үнгэргэгдэхэнь. Красноярскын, Казаниин хүдөө ажахын институдуудай, мүн Москвадахи Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академиин бэлэдхэл һайнтай суглуулагдамал командануд манайда ерэхээр хүлеэгдэнэ, — гэжэ Буряадай хүдөө ажахын институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрые даагша, спортын мастер В. В. Баймеев хөөрэнэ.— Гэбэшье манай институдай барилдаашад шангай һуурида гарахые оролдохо байха.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ТОБШОХОНООР...

★ ТУЛА. «Ажалай резервын» Россин соведэй 300-гаад спортсменүүд эндэ сугларжа, Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хүнгэн атлетикээр үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ хабаадалсаһан манай республикын спортсменүүд һайн амжалта харуулаа. Жэшээнь, Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Александр Майоров гурбан алхасаар һүрэхэдөө 13 метр 91 сантиметрэй тэмдэг дээрэ буужа, мүнгэн медальда хүртэбэ. Тиин Александр «Ажалай резервын» Россин соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтажа, спортын 60 түхариг стипенди абаха болобо. Мүн манай республикын «Ажалай резервын» түлөөлэгшэд — 20-дохи дунда һургуулиин һурагша Таня Калашникова, ороной хоёр удаа чемпион болоһон, техническэ мэргэжэл олгодог училищиин һурагша Павел Яковлев гэгшэд спортын стипенди абаха болоһон байна.

Б. МИРОМАНОВ.

* * *

★ Буряадай АССР-эй зунай VI спартакиадын программын найман зүйлөөр мүнөө мүрысөөнүүд үнгэргэгдөөд байнхай. Эндэ «Труд» бүлгэмэй команда түрүү һуури эзэлжэ, республикын Министрнүүдэй Соведэй дурасхаалай кубогта хүртэбэ. «Урожай» бүлгэмэй «Забайкалец» клубай командануд удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

★ Шэтэ хотодо эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгаар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэһэн байгаа. Эндэ хабаадалсаһан манай республикын эдиршүүл долоон медальда хүртэһэн байна. Чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн бүхэшүүл Валерий Ябжанов, Цыденжап Гулгенов, Геннадий Галимов гэгшэд РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха болонхой. Мүрысөөн Орджоникидзе хотодо үнгэргэгдэхэ юм.

В. БАДМАЕВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нинтэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатын хүдэлмэрээ һэргээһэн тухай гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Европын гүрэнүүдэй, мүн США-гай, Канадын түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Европэ түбидэхи шахардуу шанга байдалые һуларуулгада, али алинда ашатай туһатай харилсаа холбоо үргэдхэлгэдэ энэ хуралдаан угаа ехэ удха шанартай гэжэ олонхи шэнжэлэлнүүд дотор хэлэгдэнэ. Тус зүблөөн һаяар амжалтатайгаар дүүрэхэ гээд этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Гол шухала хэдэ хэдэн асуудалаар зүблөөнэй үедэ үгээ ойлголсогдоо. Энэнь арадуудай аюулгүй байдалай, эб найрамдалай хэрэгтэ шухала туһа хүргэхэ байха. Хүн түрэлтэнэй амгалан тайбан ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союз, социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд ехэ туһа хүргэнэ.

Аравиин далай соохи Масира гэжэ арал дээрэ байдал Англиин агаарай-сэрэгэй баазые америкаң сэрэгэй самоледуудай хэрэглэхэ тухай хөөрэлдөөнүүдые Холбоото Штадууд Англитай, Омантай хээ гээд пентагоной түлөөлэгшэ мэдэрбэ гэжэ Франциин «Фигаро» газетэ һанаата болонгёор бэшэнэ. Пентагоной сэрэгүүдэй Дүтын Зүүн зүгтэ эмхидхэһэн һуралсалые Болгариин «Земеделско знамя» газетэ эрид буруушаана, Эдэнь нефть үйлэдбэрилэн абадаг араб гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр хэгдэнэ.

Европын «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай гүрэнүүдэй хоорондо зүришэлдөөтэй байһаар гэжэ Лондоной «Дейли телеграф» газетэ бэшэнэ. Эдэ гүрэнүүдэй хүдөө ажахын министрнүүдэй һаяхан Брюссельдэ болоһон уулзалга ямаршье үрэ үгөөгүй.

(ТАСС).

ХАНОЙ

ПАРТИИН ОЙЕ УГТУУЛАН

ТАСС

Революционно тэмсэлэйнгээ түүхэдэхи гайхамшагта һара үдэрые—Индохитадай Компартиин (мүнөө Вьетнамай Ажалшадай парти) эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 45 жэлэй ойе демократическа Вьетнамай арад зон тэмдэглэхые үргэнөөр бэлэдхэл хэжэ байна.

Вьетнамай Демократическа Республикын хүдэлмэришэн анги экономикоёо һэргээн хүгжөөхэ хэрэгтэ ажалай амжалтануудые туйлан, партиингаа баярта ойе угтажа байнхай. Ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ажалай мүрысөөн ДРВ-гэй һайндэртэ бэлэдхэл хэхэ гол хэмжээ ябуулга болоно. Партиин 45 жэлэй ойдо зорюулжа, ПТВ-гэй ЦК-гай тунхаглаһан уряа лозунгнууд үргэн нинтэ ажалшан арадай зүрхэ сэдьхэлые эзэлнэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, социалис байгуулалтада мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэрээ һайжаруулха, бүхы арга нөөсэнүүдые гамтай һайнаар ашаглаха, 1975 оной түсэбые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхэ шухала гэжэ энэ уряа дотор хэлэгдэнэ.

Ойн баярай урда тээ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ республикын хүдэлмэришэдэй коллективүүдэй түйлаһан амжалтанууд тухай мэдээсэлнүүдые хэблэл үдэр бүри үргэнөөр толилно.

Хонгайн шулуу нүүрһэнэй бассейнэй горнягууд нүүрһэ малтан абаха хүдэлмэрээ һэргээгээ. Зүүн Урда Азидахи эгээн ехэ энэ бассейн нүүрһэ малтан абаха талаар дайнай урда тээхи хэмжээндэ хүрэхэ байна. Энэ жэлэй түрүүшын хоёр неделиин турша соо горнягууд нүүрһэ малтан абаха дайнай урда тээхи эгээл дээдын хэмжээндэ хүрөө.

ДРВ-гэй энергетигүүд элшэ хүсэ үйлэдбэрилгээ улам хурдадхажа байнхай. Республикын промышленна ехэ ехэ түбүүдэй нэгэн болохо Хайфоной электростанци нёдондо жэлэй декабрь һарын дүнгһөө хоёр дахин ехэ элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргана.

Намдиниин бүд нэхэгшэд партиин ойдо ажалай бэлэгүүдые бэлдэнэ. Текстильнэ комбинадай бүд нэхэдэг фабрикын хүдэлмэришэд оньһон техникээ улам аша үрэ ехэтэйгээр ашаглажа, халаан соогоо нэгэ станогто 24,5 метр бүд нэхэһэн байна. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй дээшээ юм.

ПРАГА

Чилиин арадтай һанаа нэгэтэйбди

ТАСС

Чилидэхи хорото муухай ябуулганууд, хашалта харшалалтанууд Чилиин арадай хүсэл зоригые мохоожо шаданагүй. Фашизмда эсэргүү фронтдо түшэглэһэн арадай эсэргүүсэлтын хүдэлөөн улам үргэдэжэ байна гээд Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин уряа дотор хэлэгдэнэ. Чилиин ажалшадтай, арад зонтой һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэрые февралиин 12-то үнгэрэгэхөөр хараалагдажа байһантай дашарамдуулан, энэ уряа эндэ тунхаглагдаа.

1975 ондо — фашизмые илаһаар 30 жэлэй ойн жэлдэ — фашис хашалта харшалалтаһаа гасалан зоболондо ороһон Чилиин хүдэлмэришэн ангитай, арад зонтой уласхоорондын олониитын һаналаа нэгэдэлгые саашадань бэхижүүлхэ шухала гээд энэ уряа дотор хэлэгдэнэ.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци Чилиин ажалшадай нэгэдэмэл профцентрые дэмжэжэ байһан тухайдаа дахин мэдүүлээд, Чилиин ажалшадтай, патриодуудтай һанал нэгэтэй байһанаа элирхэйлнэ.

Чилиин ажалшадтай, арад зонтой һаналаа нэгэдэлгын Уласхоорондын үдэрые 1975 оной февралиин 12-то үнгэргэхые Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци дэлхэйн бүхы оронуудай ажалшадые, профсоюзай эмхинүүдые уряалба.

ВАШИНГТОН

США-гай ПРЕЗИДЕНТЫН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

США-гай президент Дж. Форд эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэбэ. Советскэ Союзтай харилсаагаа саашадань үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ политика бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэбди гэжэ тэрэ хэлээ. «Энэ хадаа манай аша туһада, Советскэ Союзай аша туһада харюусаха гэжэ тооложоб» гэбэ.

Худалдаа наймаан тухай хуулида конгрессэй оруулһан хэдэ хэдэн заһабаринуудһаа уламжалан 1972 ондо гар табигдаһан совет-американ худалдаа наймаанай хэлсээ хүсэндэнь оруулхые СССР-эй арсаһан тухай президент хэлэхэдээ, Советскэ Союзтай худалдаа наймаагаа США үргэдхэжэ үргэлжэлүүлхэ гээд найдажа байһанаа тэрэ элирхэйлбэ. Худалдаа наймаанда хабаатай хуулиин бүхы асуудалые конгресстэй хамтаараң һайнаар шиидхэжэ шадахабди гээд этигэжэ байһан тухайдаа мэдүүлбэ.

США-гай гадаадын политика бэелүүлгэдэ президентын эрхэ түлөөлэлгые хизаарлаха гэһэн һэдэлгэ конгрессэй зарим гэшүүдэй гаргадаг байһыень Дж. Форд буруушааба.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа асуудалнуудта харюусахадаа, энэ райондо дайнай аюул тохёолдожо магадгүй болоод байна гэжэ президент мэдүүлээ. Энээниие зайсуулхын тула США дипломатическа хүсэлэл оролдолгонуудаа үргэдхэжэ байна гээд Дж. Форд хэлэбэ.

Онсо байдалай тохёолдоод байгаа һаань, нефтьтэй оронуудта эсэргүүгээр зэбсэгтэ хүсэнүүдые США хэрэглэжэ болохо гэжэ гүрэнэй секретарь Г. Киссинджерэй һаяхаң хэһэн мэдүүлгые бүрин дэмжэнэб гээд Дж. Форд хэлэбэ.

США-гай түүхэдэ шухала удха шанартай, элшэ хүсэ алмаха программада энэ неделиин турша соо гар табиха байнаб гэжэ Дж. Форд соносхоо.

ВАРШАВА

ПОРП-ын ЦК-гай политбюрогой заседани

ТАСС

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Кубада ерээд бусалгын дүнгүүд тухай мэдээсэлтэй ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро танилсахадаа, энэнь хоёр ороной арадуудые нэгэдүүлдэг хани барисаае улам бэхижүүлхэ байна гээд гэмдэглэбэ. Гаванада гар табигдаһан документнүүд Польшын ба Кубын хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөхэ байдал хангаха, интернациональна һанал нэгэтэй байха талаар хоёр партиин, хоёр гүрэнэй нэгэн адли һанал бодолтой байһые элирхэйлэн гэршэлнэ. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхын, эб найрамдал ба социализм бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ социалис гүрэнүүдэй, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл саашадань батадхаха шухала гэжэ тэмдэглэнэ гээд ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой заседани тухай эндэ тунхаглагдаһан мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй албанай хэрэгээр Португалида хүрэһэн ушарынь заседани дээрэ хаража үзэгдөө. Энэнь Польшын арадай Португалида боложо байһан демократическа хубилалтануудые, колони усадхаха политикыень һайшааһан ушар болоно.

Үнгэрһэн жэлэй турша соо ПНР-эй социально-экономическа хүгжэлтын түсэб бэелүүлгын дүнгүүд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Нёдондо жэлэй гол даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэһэн байна. Партиин VII съездын зарлагдаха жэлдэ ороной хүдэлмэришэн анги, бүхы ажалшад үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудые туйлаха гээд этигэн найдажа байһанаа ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК

К. Вальдхаймай элидхэл

ТАСС

ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм ООН-ой Дүтын Зүүн зүгтэ хэдэг ябуулганууд тухай ээлжээтэ элидхэл Аюулгүйн Соведтэ табиба. ООН-ой онсо зэбсэгтэ хүсэнүүд Египедэй, Израилиин сэрэгүүдэй хоёр тээшэнь һалгаагдаһан газартахи зорилгонуудаа аша үрэ ехэтэйгээр бэелүүлжэ байна гээд тэрээн дотор хэлэгдэнэ.

Сириин, Израилиин сектортэхи сэрэгүүдые хоёр тээшэнь һалгаан тараалгын хойноһоо адагладаг ООН-ой хүсэнүүд хиналта-адаглалтын пунктнуудай туһаламжаар уялгануудаа бэелүүлжэ байһаар.

ДЕЛИ

ХАРИЛСАН ХҮНДЭЛЭЛСЭЛГЫН ГУРИМААР

ТАСС

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалай олохон асуудалнуудаар Индиин, СССР-эй хараа бодол тудалдана. Империализмын хархис хэрэгүүдтэ эсэргүүсэн эдэбхитэйгээр тэмсэнэ гэжэ Индиин Центральна правительствын министр И. К. Гуджрал мэдүүлээ.

Пенджаб штадтахи Батал хотодо нээгдэһэн Индиин-совет соёлой бүлгэмэй конференци дээрэ министр үгэ хэлэхэдээ, нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын гуримтай, адли тэгшэ эрхэтэй байһан дээрэһээ Индиин ба СССР-эй хоорондохи хани барисаан бата бэхи байна гэжэ министр тэмдэглэбэ.

Советскэ Союзай зүгһөө экономическа, техническэ туһаламжа абахадаа, национальна экономикомнай хурдан түргөөр хүгжэжэ байна гэжэ Пенджабай губернатор М. М. Чуодхури конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Уласхоорондын империалис хүсэнүүдэй али бүхы харата ябуулганууд Индиин ба социалис оронуудай хоорондохи хани барисаае һуларуулжа шадахагүй.

ХАНОЙ

ҮНЭТЭ БАЯЛИГ

ТАСС

Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй орган — «Нян зан» газетэ Россида 1905—1907 онуудта болоһон революциин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан статья толилбо. Энэ революциин уласхоорондын байдалда ехэ удха шанартай байһыень газетэ тэмдэглэнэ. 1905 оной «генеральна репетицигүйгөөр» 1917 оной Октябриин революци илажа шадахагүй байгаа гэһэн В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд тухай газетэ онсолон заана. Россида болоһон революци Баруун Европодо, Америкэдэ хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые хүгжөөлгэдэ хүсэтэ түлхисэ болоһон. Зүүн зүгэй оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе үргэдхэһэн, дэлхэйн капиталис байгуулалтын доройтон уналгые түргэдхэһэн байха юм.

Энэ революциин болоһонһоо хойшо 70 жэлэй үнгэрөөд байхада, мүнөө дэлхэй дээрэ үндэһэн хубилалтанууд боложо үргэлжэлһөөр. Революциин хүсэнүүд империализмда, уласхоорондын хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, эб найрамдалай, национальна бэеэ дааһан байдалай, демократиин ба социализмын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Энэ шууд сэхэ тэмсэлдэ ородой түрүүшын революциин түүхэтэ дүй дүршэл урдынхидал мэтэ шухала удха шанартай байһаар. Марксистско-ленинскэ партиин хүтэлбэрилхы үүргэ тухай, хүдэлмэришэн-таряашанай холбоон тухай, революциин стратеги ба тактика тухай тэрэнэй һургаалнууд дэлхэй дээрэ социализмын илан мандахын түлөө бүхы тэмсэлшэдтэ үнэтэ баялиг болоно гээд «Нян зан» газетэ бэшэнэ.

ДАККА

Парламентын сесси

ТАСС

Бангладешей Арадай Республикын национальна Ассамблейн (парламент) үбэлэй хоёрдохи сесси эндэ нээгдэбэ. Орон дотор онсо байдал соносхохо тухай республикын президентын Указые, мүн правительствын хэдэ хэдэн тогтоолнуудые, хуулиин проектнүүдые сесси зүбшэн хэлсэхэ байна. Президент Мохаммеддулла сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, орон доторнай гэмтэ ябуулганууд, хонжоо наймаашад, контрабандистнууд, эдилгэ абагшад гэхэ гү, али ороной экономическа хүгжэлтэдэ тойбо татадаг бусад ябуулганууд һүүлэй үедэ улам үргэдэжэ байна гэжэ тэмдэглээ. Эгээл иимэһээ орон дотороо онсо байдал соносхохо баатай болобобди.

КОЛОМБО

ГАЗАР—ТАРЯАШАДТА

ТАСС

Ороной экономикын гол һалбари болохо хүдөө ажахыда үндэһэн хубилалтануудые хэхэ программаяа Шри Ланкагай Республикын правительство бэелүүлжэ үргэлжэлүүлһээр. Хэдэ хэдэн ехэ плантацинууд һаяхан гүрэнэй мэдэлдэ абтаа.

Коломбоһоо урдуурхи Калутарын округой эдэ плантацинууд газарай реформо хэхэ комиссиин нютагай отделенинүүдэй мэдэлдэ оруулагдаһан байна. Һаяар эдэнэй газар үгытэй таряашадай дунда хубаарилагдан үгтэхэ юм. Һүүлэй хоёр хахад жэлэй турша соо орон дотор газар эзэмдэжэ байдаг баяшуулһаа 224 мянган гектар газар абтажа, гүрэнэй мэдэлдэ үгтэһэн байна. Мүнөө эдэ газарнуудта кооперативна ажахынууд, залуушуулай фермэнүүд эмхидхэн байгуулагдана.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүдэлмэришэнэй түсэб» — түрүү бэшэг. Социалис мүрысөөн тухай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Залуушуулай ажал тухай Е. Изосимовагай статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Бодомжолжо һургаха» — Т. Волынцевагай статья. Дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Сэрэгшэд тухай бэшэгүүд» гэһэн гаршаг доро суглуулбари. Спортын һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05—«Ажалдаа коммунис ёһоор хандалга». 10.20 —«Музейнүүдээр ба выставкын залнуудаар». 10.50 — «Арктикые шэнжэлгэ». 11.20 —«Агаарай долгиндо — «Залуу наһан». — «Ёһотой хүбүүд». 12.20 — «Спорт тухай хөөрэлдөөн». 12.50 — һүүлэй һонин. 13.00—мультфильмнүүдэй программа. 13.30—Литературна зохёолнуудаар табигдаһан кино. «Княжна Мэри» — уран һайханай фильм. 15.05—15.15—Забһарлалга. 15.15—«Та энээниие шадахат»—викторина. 16.30 — «Социалис оронуудаар» (үнгэтэ). 17.00 —«Бенефис»— РСФСР-эй арадай артист С. Мартинсоной хабаадалгатай эстрадын программа. 18.10 — Концерт. 18.30—«Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — «Княжна Мэри»—уран һайханай фильм (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.35 — КПСС-эй Буряадай областной комитедэй нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев үгэ хэлэхэ. 21.05—Телевизионно һонин. 21.25 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал (буряадаар).

«Орбита». 22.00 — «Социалис оронуудаар». 22.30 — «Бенефис». РСФСР-эй арадай артист С. Мартинсоной хабаадалгатай эстрадын программа. 23.40 — Концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат «Крылья Советов»—«Динамо» (Москва).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.35—«Сердце Бонивура» телевизионно уран һайханай фильм. (3—4-дэхи серинүүд). 19.40—«Хатарай зал». 20.10 — «Календариин хуудаһануудаар».

«Орбита». 20.35 — «Та энээниие шадахат» — викторина.

УНШАГТЫ... һонирхохо... байхат

ХОЛЫН ХАРААТА ПРОЕКТ

Промышленна үлэгдэлнүүдһээ Токиогой булан то... арюудхан сэбэрлэхын ... далайн Куросиво гэдэг ур... халай уһые хэрэглэхые Та... сима префектурын университ... дэй профессор Д. Конно ... радхана. 10 метр диаметр... хоолой соргын һуулгадаг ... тоннелиин барилгын проект... эрдэмтэ зохёоһон байна. Тэ... эрьеһээ 6 километртэ да... соо һуулгагдан табигдаж... эхилхэ. Бүлүүрэй хүсэтэ ст... цинууд эндэ баригдаха ... Тиигээд сэбэрлэгдэһэн у... Токиогой булан тохой ... бүлэгдэхөөр хараалагдана.

Т. Конногой һанамж... ёһоор, суудхын турша соо ... миллион кубометр уһа ... хоолой соргоор үгэжэ бол... но. Энэнь тэрээндэ шу... хадаг бүхы гол мүрэн... дэй уһанһаа дүрбэ дахин е... юм.

ЭРТЭ УРДЫН ВАВИЛОНОЙ ШЭНЭ БАЙДАЛ

ЭРТЭ УРДЫН Вавило... һэргээн шэнэлэгдэжэ бай... Дүрбэ-табан метр зузаан ... рой доро үлэһэн байшан ... нүүдэй, һүмэнүүдэй, ордо... гуудай хананууд ые, һуури... сэбэрлэхын тула хэдэн ... баад гектар дээрэ эрдэмт... ажал хэгдэжэ байна. Ва... вилоной түбэй хубида, Ишт... гэжэ эхэнэр бурханай һүмэ... урдуур нарихан үйлсэ... элеэр гаргагдаа. Энэ ха... Урда ордон гэжэ нэрлэгдэ... байшангай яһала һайнаа... үлэһэн набтархан ханан... гээшэ. Шабараар сохижо б... ригдаһан эгээл эртэ урды... юумэнүүдэй нэгэн һэргэ... дээ. Дэлхэй дээрэхи эгээл ү... тэ эрдэни зэндэмэниин ... — Семирамидын хиид... үлэгдэн ургадаг суута саад... байһан һууринь бүхэжүүлэгдэ... Эдэнэй баталамжын ёһоор, ... метр үндэртэй вавилонск... башниин багахан дүрсые Ир... гай археологууд бүтээбэ.

Навуходоносор хаанай ... барижа байха үедэ, ми... ээрын урда тээ долоо... зуун жэлдэ Ассириин ураң ... рааша Арадаххешу гэгш... проектээр баригдаһан энэ ... рэм 30 х 30 сантиметр хэмжэ... тэй 85 миллион хирпич... һуулгагдан табигдаһан б... гаа. Юртэмсэ дэлхэйд б... болгоһон Мардук бурханай ... мэ тэрэнэй оройдо барigда... һэн. Манай ээрын урда ... зуун жэлдэ персидскэ сэрэг... дэй доболохо уеэр тус хэр... һандаргагдашаһан байна... Удаань айхабтар бүхэ ... пиисэнүүдынь хамгаалалтын ... нанидые. гэрнүүдые бари... тула ишшэ тиишэнь тараа... шоо һэн. Эртэ урда сээд ... гайхамшаг зохёол бүтээлг... һэргээхэ проект мүнөө бэлд... дэжэ байна.

НОХОЙНУУДААР 12 МЯНГАН КИЛОМЕТР ГАТАЛБА

«ПОЛЯРНА һүниин үедэ 3... градус хүйтэн байхада ка... таар, компасоор зүг шэээ ... жо, нохойнуудаар аяншала... гээшэ һанагшаһаа хүшэр бэр... хэшээлтэй байба. Энэ үедэ хү... зоной хүгжэлтэнөө хэдэн ... лэй турша соо таһаршаш... шэнги байгааб», — гэжэ арк... тическа зонодо 12 мянган ки... лометр гаталһан мэдээжэ аян... шалагша Наоми Уэмура Грен... ландиһаа Японодо түрүүшын... телеграмма эльгээхэдээ бэш... һэн байна.

Н. Уэмура нёдондо жэлэ... декабриин 29-дэ Гренландия... хи 70-дахи параллельдэ б... даг Квеквертак гэжэ пункт... аян замдаа мордоһон байгаа... Эскимосуудай ажаһуудаг Ум... нак гэжэ һуурин хүрэтэр 10... километр газарые 10 үдэр с... гаталба. 33-тай аяншалагш... 12 нохой оруулһан шарга... замаа үргэлжэлүүлнэ. 250 ки... лограмм эдеэ хоол, шухал... хэрэгсэлнүүдые абажа ябана.

Н. Уэмура Гренландия... хойто заха хүрөөд, Хойт... Мүльһэтэ океанине һэтэлж... Берингын хоолой хүрэхые б... доможолно. Аяншалгань ганс... үбэлэй сагта, 3 жэл соо үргэ... жэлхэ юм.

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. Улан-Удэ, ул. Лени... 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-..., зам. редактора—68-06, з... редактора—62-62, отв. се... ретаря—50-52, секретар... — 66-76, отделы: партийн... жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-..., пропаганды и агитации — 56-23, промышленности строительства — 61-35, с...ветского строительства и... та — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и р... селькоров — 67-81, инфор... мации — 34-05, обществен... ная приёмная — 56-62, ... шинное бюро — 57-63, ф... толаборатория — 33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04319. Заказ № Ю444